

EEEH DERGİ

Eşit, Erişilebilir, Engelsiz Hayat

Sayı: 78

Ağustos 2020

Editör: Meral Sözen.

Yazım Denetimi: Gülcan Altun, Canan Çam Yücel.

Web Sorumlusu: Can Deniz Balkaya, Ramazan Derin.

Web Teknik Destek: Burak Sarı.

Sosyal Medya Sorumlusu: Dilek Başar Açlan.

Yayımlayan: Engelsiz Erişim Derneği.

İletişim Bilgileri:

Web: <http://eeeh.engelsizerisim.com>

E-posta: eeehdergi@engelsizerisim.com

Facebook: www.facebook.com/eeehdergi

Twitter: www.twitter.com/eeehdergi

Youtube: www.youtube.com/channel/UCYxPXYFBI1mOlsPKTcuFafw

İÇİNDEKİLER

EDİTÖRDEN	1
GÜZEL BİR EDEBİ DÜŞ: 'ÖTEKİ' KADINLARIN EDEBİYATI.....	3
YAZI YAZIDIR, KİTAP KİTAPTIR, CANLI DA CANLIDIR	5
Kör Besleme	8
Bir Yıl mı? Sonsuza kadar mı?.....	11
KONFOR ALANIMIZ NE KADAR KONFORLU?.....	13
Ev İşlerine Sıfırdan Giriş 2.....	16
EMOJİLERLE ARANIZ NASIL?	21
Pontes Media Downloader: İndirmeler Başlasın!.....	25
SAKATLIK: YENİ BİR TARİH.....	29
BÖLÜM10 SAKATLANMIŞ BİR KİMLİK.....	29
OKURKEN GÜLMekten YERKEN LEZZETTEN KİŞNETECEK BİR TARİF ..	38
6. BEYAZ BASTON VE ERİŞİLEBİLİRLİK FESTİVALİNDEN İZLENİMLER 10	
.....	41

EDİTÖRDEN

Ağustos sayımızdan merhaba sevgili dostlar.

Her günün bir mevsim yoğunluğunda geçtiği koca bir yaz mevsimini geride bırakıyoruz. Her gün yeni bir deneyim yaşıyor, düşüyor kalkıyor ve hayat denilen kitaptan yeni bölümler okuyoruz.

Okuduklarımızı ve yaşadıklarımızı bilinç süzgecinden damıtıp, üzerine bizden bir şeyler ekleyip bırakıyoruz zihinlerinize.

Bakalım 2020'nin ağustos ayı ne bırakmış bizlere?

Öteki hissettirilen kadınlar karantina günlerini kolektif üretime çevirmişler. Öteki kadının kaleminden; büyük kapatılmaya, ötekileştirmeye meydan okumuşlar. Ortaya çok güzel bir ürün çıkmış. Kitabın editörlerinden Zozan Çetin'in kitap güzelliğindeki tanıtım yazısını okuyanların bu güzel üretimi bir an önce incelemek için can atacağına eminiz.

Belirtmeyi unutmuşuz. Kitap dijital ortamda yayımlandı. Malum basılı kitap okumayan kitap okumuş sayılmazmış. Bazı "aydınlarımız" öyle buyuruyor. Yazarlarımızdan yanıt gecikmiyor. Burak Sarı Kullanılan yöntemlere ve farklılıklara sahip çıkıyor. Tabii ki eleştirinin en güzel köşesine dünyayı kendilerinden ibaret sananları oturtarak.

Peki, bu durum sadece entelektüellere mi özgü? Bunun yanıtını da Engin Yılmaz'dan dinleyelim. Yılmaz: harika bir anlatımla, köydeki komşu teyzeyle kendini aydın olarak niteleyenlerin yaklaşımını ele alıyor.

Bir erişilebilirlik yasası var ki ertelene ertelene masala dönüştü. Avukatımız Sevgi Mart Göcen yaşanan süreci Sevgice anlatıyor.

Peki, bu yasa neden bu kadar rahat ertelenebiliyor? Bizi ilgilendiren konularda bizim neden belirleyiciliğimiz yok? Konfora alışmanın bunda bir payı olabilir mi? Bu sorunun yanıtını da kadrolu konuk yazarımız Habil Bozkurt'tan alalım.

Murat Kefeli, ev işlerini anlatmaya devam ediyor. Bakalım bu ay ne anlatmış.

Meral Sözen ise emoji betimliyor bu ay.

İnternette video indirmek isteyen yaklaşsın. Teknoloji köşemizde Can Deniz onlara güzel önerilerde bulunacak. Geç kalan kaçırır.

“Sakatlık Yeni Bir Tarih” belgesel dizisinin son bölümü, Elif Nur Aybaş’ın sunumuyla ulaşıyor bizlere.

Şu yaz günlerinde ne yiyeceğinizi bilemiyorsanız, Gülcan Altun imdadınıza yetişiyor. Gülcan’ın güzel tarifiyle harika bir vişne reçeli yapabilirsiniz. Gülcan’ın dediğini yapın, yaptığını yapmayın. Yoksa bir kavanoz reçel boşa gider.

Son olarak festival dizimizin onuncu bölümüyle bu aylık veda ediyoruz.

Malum işimiz var. Daha eylül sayısını hazırlayacağız. Siz yine sağlıklı, umutla, mücadeleyle, aşkla ve tabii ki bizimle kalın.

GÜZEL BİR EDEBİ DÜŞ: 'ÖTEKİ' KADINLARIN EDEBİYATI

Zozan Çetin

zozancetin@hotmail.com

Sayı:78, Ağustos 2020

Engelli Kadın Derneği, UN Women, Mobility International USA ve Kadın Dayanışma Vakfı'nın düzenlediği WILD Turkey _ Bağımsız Yaşam Hakkımız eğitimine giderken başta sadece hayatımın ilk tek başına seyahatini gerçekleştireceğim için heyecanlıydım ve hiç tahmin etmemiştim eğitimin sonunda değişimler yaşayacağımı, şahane şeyler öğreneceğimi, bu kadar güzel tanışıklıklar yaşayacağımı, eğitimin daha çok şey üretme isteğime ve canım Meral ile tarihe böyle bir iz bırakmaya vesile olacağımı...

Eğitimde tanıdığım her kadın, cesareti hatırlattı bana, 'kanatlarım kocaman, niye uçmuyorum ki tek tek her bir bulutun yamacına?' dedirtti yeniden. Bugüne kadar hep başka hikayelerin ve hatta tek bir rengin göğünü arşınlamıştım, eğitimin sonunda niye sınırlayayım ki kendimi, şu sonsuz semada istediğim buluta, kuşa, yıldıza takılırım dedim. Kime ne seviyorsam sınırsızlığı ve uçmayı?

Eğitimde Meral Sözen ile yan yana oturmamız ise vallahi de sadece tesadüf değil. Çünkü oradaki bir aradalık güzel bir kız kardeşliğe dönüştü ve birkaç ay sonra edebi bir düşün kurmaya başladık. İşte 'Öteki' Kadınların Edebiyatı o düşün adı ve nihayetinde dijital kitap olarak bir öz-yayıncılık platformunda yayınlandı.

İki kere çağrı metni yayınladık ve şiir, öykü, deneme gibi farklı türlerde katkı aldık. Kimliği, bedeni, yönelimi nedeniyle öteki hissettirilen kadınlara 'haydi eteğimizdeki taşları dökelim!' dedik ve bu çok sevdiğimiz e-kitabı yayınladık.

Tabii ben yazı toplama sürecinde bazen hayal kırıklığı yaşıyordum ama aslında her şey olması gerektiği gibiydi. Çünkü Meral'in de dediği gibi trendler çağında "öteki" işler yapıyorduk ve bunun sevilmemesi ya da dikkate alınmaması şaşırtıcı değildi. Bu arada bu bizi daha çok motive etti ve ikinci kitap için de kolları sıvayalım dedik.

'Öteki' Kadınların Edebiyatı, farklı isimlerin katkısıyla okuması çok keyifli bir e-kitap oldu. Öyle çok sevdik ki yazıları, Karantina Günlerinde 'Öteki' Kadınların Edebiyatı adlı wordpress hesabımızda da yayınlamaya başladık. Ben kitabı indirebilmeniz için hem sitenin

linkini hem de takip edebilmeniz için wordpress hesabının bağlantısını yazının sonuna bırakıyorum.

Okurken keyif alacağınıza eminim, iyi okumalar diliyorum ve şimdiden kalemlerinizi hazır tutmanızı öneriyorum. Çünkü her an ikinci kez 'biz de varız' demek için demir alabiliriz.

[Dijital kitabı indirmek için:](#)

[Wordpress hesabımız:](#)

YAZI YAZIDIR, KİTAP KİTAPTIR, CANLI DA CANLIDIR

BURAK SARI

buraksari2014@gmail.com

Sayı 78. Ağustos 2020

Yapmam gereken ve yapmak istediğim çok şey var. Oysa haftalardır günler nasıl bir boş sayfa gibi kıvrılıp atılının güzide örneklerini veriyorum. Yaşanan her şey beni biraz daha yoruyor ve kendime gömülüyorum. Dilimde o eski nakarat “Bugünüm harap oldu dünden iyi midir ki” Evet belki de bütün insanlığın durumunu en güzel özetleyen dizeler. Bir tutam huzur arıyorum, bir nefeslik hava. Bir de delice öğrenme isteği. Bu ihtiyacı en çok ben hissediyorum sanırım. Çünkü herkesin her konuda söz söyleyecek “donanımda” olduğu bir çağda yaşıyoruz.

Biliyorum ki yaşadığımız her ne varsa daha güzeli yaratmak için çok büyük bir fırsat. Yeter ki umudumuz ve mücadele azmimiz sağlam olsun. Yeter ki bildiklerimizle yüzleşmekten ve sürekli öğrenci olmaktan vazgeçmeyelim. Yine biliyorum ki bu umut ve öğrenme aşkı bende fazlasıyla mevcut. Sadece birazcık zihnimi dinlendirmem gerekiyor.

Okuduğum bütün kitaplara ve yaptığım işlere kısa bir ara veriyorum. Varoluş sebeplerimden birisi olabileceğini düşündüğüm müziğe ve romanlara sarılıyorum. Önce hayatımdaki yeri hiç değişmeyecek olan Yaşar Kemal’in “Yılanı Öldürseler” kitabını tekrar okuyorum. Evet kendimi tanıyordum. İyi geliyor kitap. Hızımı alamıyorum ve yine Yaşar Kemal’in “Çakırcalı Efe” kitabını su gibi içiyorum. Kitaptaki her karakter, her olayı zihnimde tekrar tekrar yaşıyorum. Evet iyi bir romanın baş döndürücü gücünün önemini tekrar kavriyorum. Sonra bir salaklık yapıp gündemi öğrenmek için sosyal medyaya giriyorum. O da ne? Korkunç bir bilgiyle sarsılıyorum. Bu kadar özümseyerek okuduğum kitaplar aslında kitap değilmiş. Ekranların pek muhalif yüzlerinden birisi, yine her şeyi biliyor ve sesli kitabın kitap olmadığını buyuruyor. Dinlenerek okunan kitap, kitap değil edebi bilgiler veren bir araçmış. Bu çok sevgili aydınımızın cehaletine mi saçma özgüvenine mi kızsam bilemiyorum. Yüzümde saçma bir gülümseme beliriyor. İkisine de kızmıyorum. Sonuçta saçmalamakta bir ifade biçimidir ve insanı rahatlatır.

Kanı beynime sıçratan, bir insanın başka insanların tercihlerini ve yöntemlerini küçümseme hadsizliği. Genellikle böylelerine efor harcamam ama bu sefer insan gibi

anlatmayı denemeye çalışıyorum. Bu yaptığının, onunla aynı işi farklı yollardan yapmak mecburiyetinde olanları ya da tercih edenleri ötekileştirmek olduğunu söylüyorum. Belki kendisinin dinleyerek okuma yetisinin gelişmiş olmamasından böyle bir neticeye ulaştığını belirtiyorum. Bir kör olarak binlerce kitabı dinleyerek okuduğumu söylüyorum ve ne hakla okuduğum onca kitabı yok saydığımı soruyorum. Dinleyerek okuyanlara saygısızlık yaptığını anlatmaya çalışıyorum. Onlarca insan zaman ayırıp benimle benzer şeyleri anlatmaya çalışıyor. Fakat sevgili “aydınımız” burnundan kıl aldırıyor. Bu yaptığının farklılıkları olan insanları ötekileştirmek olduğunu belirtiyoruz ki gerçek bir aydın bunun üzerine kafa yormayı tercih eder, kendisi klasik bilmişlikle saçma sapan yanıtlar vermeyi tercih ediyor.

Çelişkiler yumağı olan yazarımız, kendisini halkçı olarak tanımlar ama halkın en küçük eleştirisine bile tahammül edemez. Hemen tırnaklarını çıkarır alay ve hakaretlere başlar. Kendisini dostça eleştirenleri bile çokbilmişlikle suçlayacak kadar ileri gider. Neyse derdimiz burada küçük burjuva aydın eleştirisi yapmak değil. Biz dönelim kitap meselesine. Kitabın bir kokusu vardır. Dinleyerek okuduğunda da bir kokusu vardır. O kokuyu yıllarca zihnimizde saklıyorsak, bir cümlesinden bile dünyaları yaratıyorsak, bizi heyecanlandıran bir bölümle karşılaştığımızda o kitabı en kıymetlilerimizle zaman kaybetmeden heyecanla paylaşıyorsak; kimsenin bunu değersizleştirmeye hakkı yoktur. Onun düşüncesi başkalarını etkilemiyor olsa bizi ilgilendirmez ama farklılıkların yok sayıldığı bir toplumda bu ayrımcılığa bir halka bile eklenmesi kabul edilemez. Sevgili mürekkep yalamış aydınımızın mantığına göre bu yazı da el yazısıyla kaleme alınmadığı için yazı değil mi acaba? Ya da mürekkep baskı konusunda bu kadar muhafazakâr olan yazarımız kendi yazılarını daktiloyla mı yazıyor? Eleştirilerimizi ve önerilerimizi mektupla göndersek işe yarar mıydı? Tabi ki yaramazdı. Çünkü sorun kullanılan yöntemlerde değil. Herkesin kendi kalıplarını başkalarına dayatması. Unutulmasın ki eskimiş kalıplar suya düşen buz kalıpları gibi çözülmeye mahkumdur. Üzücü olan ise bu hadsizlik bu konuyla ve bir kişiyle sınırlı değil. Daha bu olay gündemden düşmeden daha korkunç fikirlerle karşılaşıyoruz. Dünyadaki bütün sorunları ı ışık hızıyla çözen ve her konuda fikir belirtme zorunluluğu hisseden insanlar engelli çocukların dünyaya getirilip getirilmemesi konusunda da söz hakkı görüyor kendinde. Evet maalesef bu korkunç düşüncelerin sahipleri sadece Neonaziler değil. Birçok konuda ilerici kabul edilen insanlar arasında da örneklerine fazlaca rastlıyoruz. Yani varoluşumuz için bile toplumun birçok kesimiyle mücadele etmemiz gerekiyor. Çünkü hiç kimsenin başkalarının yaşamına ve farklılıklarına saygısızlık etme hakkı yok.

Evet diŒe diŒ yaŒamımızı ve farklılıklarımızı savunacağız. Okuma yöntemimiz ne olursa olsun kitap kitaptır, nasıl yazılmış olursa olsun yazı yazıdır ve tüm canlılar en az diğerleri kadar değerlidir. Her ne olursa olsun eskimiŒ kalıplar çözülmeye mahkumdur. Çünkü hayat kendi gerçekliğinde akar, bizim işimiz sadece onun akış yolunu düzeltmektir. O zaman hayatın her alanında farklılıklarımızı savunduğumuz ve böyle yazılar yazmak zorunda kalmadığımız günler umuduyla veda edeyim bu ay.

KÖR BESLEME

Engin Yılmaz

engin_yilmaz@yahoo.com

Sayı: 78, Ağustos 2020

Merhabalar dostlar. Birkaç hafta kadar önce Ordu'da bulunan köyümde anne ve babamın bulunduğu yerdeydim. Şehirden 30 kilometre uzaklıkta ve 800 rakımlı bir köy burası. Nefis yayla atmosferi, tertemiz havası, sessizlik herhalde bu yaz sıcağı günlerinde çoğumuzun aradığı bir şey. Burada yaklaşık bir hafta kaldım ve gerçekten dinlenmiş hissederek döndüm eve. Bir gün annem evde baklava açarken bir komşusu ziyarete geldi. Kendi aralarında konuşmaya başladılar. Klasik bir komşu konuşması. Kim ne yapıyor, fındık ne durumda, vs. (Not: Ordu'da yaz aylarının önemli gündemi fındıktır.) Konuşmanın bir yerinde konu bir komşumuzun bazı psikolojik ve psikiyatrik sıkıntılar yaşayan eşine geldi. Komşu fütursuzca başladı: "Z kişi neden boşamıyor ki onu? Ne gerek var". Annem düşündüğümünden de daha soğuk kanlı karşılık veriyor "olur mu öyle şey. Her şeyden önce günah, ayıp kadın ısrarına devam etti: "Ne olacak kör mü besleyecek?" Bu sırada ben de tam annemin yanında annemin açtığı hamurları kontrol etme ve üzerlerine nişasta koyma becerisizliği ve merakındayım. Yani tam da konuşmanın orta yerinde gayet göz mesafesinde, ama sessiz bir dekor konumunda. Neyse elbette bir tartışmaya VS girmedim, sonra konu değişti başka şeylerden konuşuldu falan. Mesele de o değildi zaten. Ben bunu EEEH dergide güzel bir şekilde işleme ve bu ayda yazacak bir şey çıkması mutluluğuyla döndüm İstanbul'a.

Tam bu esnada bir tweet çarptı kulaklarımıza Sevda ve benim. Kendini aydın, entelektüel diye tanımlayan bir arkadaşımız, "Sizler sesli kitap okurken kendinizi kandırıyorsunuz, o da kitap mıdır, kitap görerek okunmalıdır" minvalinden bir tweet sallamış etrafına. Kendince büyük bir fikir ortaya atmış yani. Aslında kendine göre kitabı sesli okurken yeterince ona değer verilmediğini, kitabın anlaşılmadan okunduğunu belirtmeye çalışıp güya bir sahip çıkma yaptığını sanıyor.

Mutlulukla gördüm ki, zaten birçok kör arkadaş kendisine harika yanıtlar vermişler. Tam bu lafları içime sindirmeye çalışırken, Haber Türk Televizyonunda cumartesi pazar günleri yayınlanan Oylum Talu'nun sunduğu burası hafta sonu programında güya uzman ve kendini aydın diye tanımlayan bir başkasına rastladım. Kim olduğunu anlayamadım ortasından yakaladığım için. Belki de ekranda yazıyordu, ama daha bunları okuyabileceğimiz

erişilebilirlik çalışmalarına gelemediğimiz için onu öğrenmek kısmet olmadı. Pek de merak etmedim açıkçası. Arkadaşımız her ne hikmetse bu tweet mesajına değinip sözün ne kadar haklı olduğunu anlatıyor ısrarla. Oylum Hanım durumu toparlamaya çalışıp soruyor: “Efendim neden öyle söylüyorsunuz, insanlar ütü yaparken, otobüslerde, yemek hazırlarken de kitap dinliyorlar.” Arkadaşımız daha da hiddetleniyor: “Olur mu öyle şey o zaman kitap okuyacaklarına müzik dinlesinler. İnsan beynine böyle hakaret eder mi? Kitap insanlar görerek okusun diye yazılmış bir şey. Siz yalayarak televizyon izliyor musunuz?”

Kafada bir şeyler net, televizyon gözle izlenmek, kitap görerek okunmak için bu anlayışa göre. İşleri farklı yapanlara, farklı yöntemler kullananlara hayat ve söz hakkı tanımayan bir anlayış. Aslında tüm bunlara yanıt vermek bile görüşleri meşru hale getiriyor, ama hayatını sesli ve elektronik kitapları okuyarak geçirme alışkanlığında olan, dakikada 250 300 kelime bir okuma hızına ulaşan, dilediği yerde notlar alan, söyleşiler yapan pek çok arkadaşımı tanıma şansına erişmiş biri olarak tam tersini de iddia edebilirdim. Sizler beyninizi bu kadar yetersiz mi buluyorsunuz da bir işi sadece gözünüzle yapabileceğinizi sanıyorsunuz?

Fakat esas dert bir yöntemi diğerinden üstün tutmak, yöntemleri karşılaştırmak değil. Sosyal yaşamda, ev işlerinde, evlilikte, ya da bilim ve sanata, tek bir yöntemi norm olarak belirleyip farklılıklara hayat hakkı tanımamak. Tam da bu noktada kendince bir evlilik ve normallik tanımı yapan köydeki komşu teyzeyle kendini aydın diye tanımlama cesaretini gösteren bu arkadaşlar farksız hale geliyor. Tek bir normal, tek bir sağlam, tek bir doğru dogmasının ötesine geçemeyen tipler. Komşu teyze annemle bu konuya girmeden önce dinle ilgili bir şeyden namaz kılmaktan falan söz ediyordu örneğin. Kendini entelektüel sanan bu arkadaşlarımız da demokrasiden, tek tek tipleşmenin zararlarından otoriterlik ve faşizm tehlikelerinden söz edebiliyorlar. Yalnız iş bir noktaya gelince kendi doğru ve anlayışlarının dışını gayet rahat, gayet hadsiz bir şekilde tu kaka etmekten geri durmuyorlar. Bu da söylem ve davranışlarının inandırıcılığını tutarlılığını küle dönüştürüyor.

Birkaç gün önce her fani körün başına en az birkaç kez gelmiş vakayı bir daha yaşadık Sevda’yla. Tatil alışverişi için elimizde torbalarla sokakta yürürken, birisi koştı peşimizden ve defalarca bağırdı: “Alın şunu, alın şunu”. Önce bize mi söylüyor anlamadık omzumuzu dokunana dek. Döndük baktık para vermeye çalışıyor. “İhtiyacınız var mı, ben size verebilirim isterseniz “deyince Yanlış anladınız, diyerek uzaklaştı adam yanımızdan. Ha, yanlış anlamayın hakikaten, bu tarz şeyler o kadar basit ve sıradan oluyor ki çoğu zaman üzerinde konuşma gereği bile duymuyoruz. Yine de yazının burasına cuk oturuyor. Köydeki komşu, aydın kisveli arkadaşlar ve sokaktaki adam, her üçü de benim için aynı değeri taşıyor:

sağlamcı ve normal fetişisti kimseler. O yüzden de bu düzeni, ancak kör, sağır, topal, otizmli, CP'li, Farklı cinsel yönelimli, Kürt, Türk, ermeni, Müslüman, Hristiyan, Yahudi, ateist, deist, kulağıyla okuyan, ayağıyla resim yapan, sandalyesiyle basketbol oynayan, yani çeşitlilikleri olan herkesin farklılıklarını yok edip başkalarınca beslenmeyi değil, farklarına daha çok sarılıp kendilerini besleyebileceklerine inanmasıyla değiştirebiliriz.

BİR YIL MI? SONSUZA KADAR MI?

Sevgi Mart Göcen

sevgi.mart@gmail.com

Sayı: 78, Ağustos 2020

Yıllardır dilimizde tüy, dağarcığımızda sözcük bitti anlatmak için; bireyi yeti farklılıkları değil  evre koşulları engeller diye. Ama gelinen noktada bakıyoruz ki henüz bir arpa boyu bile yol alamamışız. Geçtiğimiz günlerde Őehir içi ulaşımda erişilebilirliğin sağlanmasına yönelik alınması gereken tedbirlerin son tarihinin bir yıl daha uzatıldığı haberi duyuldu. Verilen sözüm ona izin bir yıl daha genişletildiğine dair düzenleme de Resm  Gazetede yayımlandı.

Ben artık Denizli’de yaşıyorum. Burada Moovit uygulaması gayet güzel çalışıyor; ancak, şu ana kadar kullandığım otobüslerin hiçbirisinde sesli anons sistemi  alışmıyor. Durakların durumu i ler acısı. Otobüsün durağa geldiğine dair hiçbir uyarı yok. Birçok durakta otobüse geçmek için inmeniz gereken kaldırım yüksek ve herhangi bir rampa düzenlemesi falan da yok. Yine de bir görme engelli olarak ben, Moovit uygulaması sayesinde toplu taşıma kullanabiliyorum. Fakat tekerlekli sandalye ya da koltuk değneği kullanan bir bireyin, birçok durağa ve otobüse ulaşma imk nı yok. Ben yaşadığım Őehrin portresini çizdim; diğer Őehirler çok mu farklı? Cevap elbette kocaman bir ‘‘Hayır’’.

Peki, yapılması gereken düzenlemeler atla deve mi? İnanın değil. Aslında belki de birkaç aylık bir süreyi alacak işlemlerle toplu taşıma tamamen erişilebilir hale getirilebilir ve yıllardır temcit pilavına dönmüş bu mesele de kökünden  oz mlenebilir. Kısa bir araştırma yaptım bu yazıyı hazırlarken. Bir araca rampa takılması, modeline göre değişmekle birlikte yaklaşık bir gün ile bir hafta alıyormuş. Sesli anons sisteminin yerleştirilmesi de yine modele göre değişmekle birlikte aynı sürede tamamlanabiliyormuş. Őehrin tamamına GPS yerleştirilmesi ve sistemin sağladığı sinyalin araçlar tarafından alınması ise tahminlerden çok daha basit bir işlem. Çünkü cep telefonlarımızda kullandığımız navigation sistemleri sayesinde zaten GPS sinyali almayan yer neredeyse yok. Tek yapılması gereken, durakların bu sisteme yerleştirilmesi ve otobüs durağa geldiği zaman, seslendirmesinin sağlanması ayrıca aynı vericiden durağa da sabitlenerek; hangi otobüsün yanaştığının seslendirilmesi. Durak inişlerindeki yüksek kaldırımların rampalı hale dönüştürülmesi için de belediyelere fazladan

beş ay veriyoruz ve her şeyin çözümlenmesi toplamda bir yılı bile bulmuyor. Peki, ülkemizde bu süreç ne zamandır devam ediyor?

Ben başlangıcını unuttum. Bitişini zaten öngöremiyorum. Çünkü ne zaman süreç yaklaşırsa, üçbeş kuruluş harcamaktan korkan çıkar grupları, ellerinden gelen baskıyı uygulayarak, hükümeti yeni bir düzenleme yapmaya zorluyorlar ve bir yıl daha ek süre kapıp; rahatlamanın zevkini çıkarıyorlar. Tabi bu bir yıllık sürede herhangi bir çalışma yapma gereği duymuyorlar; çünkü biliyorlar ki süre sonunda tekrar bir yılları daha cepte.

Gerçekten artık yazmaktan yoruldum. Yapılan bu düzenleme ile tüm yeti farklılığı olan bireylerin seyahat özgürlükleri ellerinden alınıyor ve seyahat hakları ihlal ediliyor. Zira seyahat özgürlüğü sadece bir yerden biryere ulaşmayı kapsamaz. Seyahat özgürlüğü ve hakkı, bir yerden bir yere, insanca ve eşit koşullarda, erişilebilir biçimde ulaşmayı ifade eder. Sözüm ona taraf olduğumuz ama uygulamasını hep unuttuğumuz uluslararası sözleşme literatürlerinde bu husus hep böyle kabul edilir. “İşte bir otobüs koyduk. Kullanıp gidip gelsinler.” Diye bakamazsınız olaya. O otobüsün gerekli düzenlemesini yapıp, otobüsü herkes için erişilebilir hale getirmek, imzalanmış olan sözleşmeler gereği sizin asli görevlerinizdendir.

Uluslararası Sözleşmeler imzalanmış; usulüne uygun yürürlüğe konmuş. Bu sözleşmelere uygun yasalar çıkarılmış; ama ne olur ne olmaz, belki birilerinin kuyruğuna basıveririz düşüncesi ile o yasalarda bir açık kapı da bırakılmış. Gerekli düzenlemeler yetişmezse, ek süre tanınacağı öngörülmüş. Bir başka deyişle, yasalar kâğıt üzerinde, sözler mikrofon titreşimlerinde unutulmuş gitmiş. Sadece tanınan ek sürenin bitimine yakın çıkar gruplarının telaşıyla alelacele hatırlanmış ve hemen bir düzenleme yapıp; bir sonraki yıl dönümüne kadar rafa kaldırılmış. Sonra 2020 yılı erişilebilirlik yılı ilan edilmiş; her yerde her türlü erişilebilirlik düzenlemesinin yapılacağına söz verilmiş. Ama dünyayı bir pandemi sarmış; oysa pandemi olmasaymış, her şey hallolacaktı. Buda bu yazının masalı. İnanıp inanmamak size kalmış.

KONFOR ALANIMIZ NE KADAR KONFORLU?

Habil Bozkurt

bozkurthabil@gmail.com

Sayı: 78, Ağustos 2020

en son yazdığım, Körlük Üzerine Okurumla Bir Hasbihal yazısından sonra tam bu yazıda da okurumla sakatlık üzerine söyleşeyim derken derginin mayıs ayı sayısındaki Meral'le Burak'ın konfor alanı üzerine yazdıkları yazılar, Engin Yılmaz'ın haziran sayısında yayınlanan Burak ve Meral'e cevap mahiyetindeki yazısı beni şu konfor alanı meselesi üzerine düşünmeye ve yazmaya sevk etti. Bilhassa Engin Yılmaz'ın yazısının konfor alanıyla alakalı kısmı benim için kafa açıcı ve yol gösterici oldu. Sahi konfor alanı neresiydi? Evimizin içi, ailemizin yanı, hatta annemizin kucacağı... Eğer bizim için belirlenmiş o konforlu, o güvenli, o sınırlı alanın dışına çıkarsak başımıza kötü şeyler gelebilir değil mi? Mesela yanımızda bir refakatçi olmadan dışarı çıkarsak yolda bir araba bize çarpabilir, yolda ayağımız takılıp düşebiliriz, kaybolabiliriz, hele şu pandemi sürecinde virüsler sakatlığımızdan istifade bizi gördükleri yerde ham yaparlar maazallah. Ama dışarıya çıkarken yanımızda bir refakatçi olsa bize hiçbir şeycik olmaz. Ne de olsa virüsler, arabalar, bilumum musibetler sokağa refakatçisiz çıkan sakatları cezalandırmak için vardır. Bu yüzden mümkünse hiç evden çıkmayıp ihtiyaçlarımızın yakınlarımız tarafından karşılanmasını beklemek en doğrusu. Değil mi? Birçok insanın bu soruya evet dediğini duyar gibiyim. Hatta zaman zaman içimizde engellerle mücadele etmekten yorulan bir sesin de bu koroya dahil olduğu sır değil. Neticede kimse konfor alanının dışına çıkmanın bedelini ödemeyi göze almak istemiyor. Pandemi sebebiyle uzatmalı iznimi geçirdiğim ailemin yanında daha yoğun hissediyorum bu duyguyu. Yalnız burada hepimizin gözden kaçırdığı bir şey var. Konfor alanından çıkmanın bir bedeli olduğu gibi konfor alanında yaşamının da bir bedeli var. Mesela en basitinden bağımsız hareketi ele alalım. Ömrü boyunca kendi başına hiç sokağa çıkamamış, tüm ihtiyaçlarını ailesinin karşıladığı sakat bir birey günün birinde ailesini kaybettiği, ya da ailesi ona bakamayacak kadar yaşlandığı zaman sudan çıkmış balığa dönebiliyor. Ve belli bir vakitten sonra bazı şeyleri telafi etmek çok zor oluyor. Ayrıca bu vaziyetteki sakatların sosyalleşemedikleri, toplumla sağlıklı münasebetler kuramadıkları, evlenemedikleri, evlenseler de evliliklerini sağlıklı yürütemedikleri bir vakıa. Maalesef bu gibi sakatlardan pek azı edindikleri arkadaş çevresi vasıtasıyla sosyalleşememe meselesini hallediyorlar. Bir sakat için hem bağımsızlığını elde etmiş olmak hem sosyal çevresi geniş

olmak ise tadından yenmez bir hal alıyor. İş yerinde amirin engelli personele iş vermeyip onu idare etmesi görünüşte son derece alicenap bir tavır gibi görünüyor değil mi? Ama gel gelelim aynı kişi iş vermediği engelli personelin iş yerine yük olduğunu düşünebiliyor. Kendimden biliyorum. Sekiz senelik memur olduğum halde hangi yazı hangi makama ne şekilde yazılır bilmiyorum. Onca sene bana iş vermeyenler bana iyilik mi yapmış oldular dersiniz? Oysa çalışan, mesleğinde başarılı olmuş sakatları toplum daha çok takdir ediyor. Neticede boş duranı kimse sevmez. Bu meselede işin konfor alanından çıkmaya mani olan bir başka boyutu da toplumda var olan engellilere karşı acıma hissinin zamanla umumi bir nefrete dönüşmesi tehlikesi. Nitekim insanlardan yardım almayı kabul etmediğiniz zaman o acıma hissi birden nefrete dönüşebiliyor. Açık söylemek gerekirse bu tehlikeden bende korkmuyorum değilim. Bu korkunun sebebi toplumun sakatlara bir türlü normal insan muamelesi yapmayı kabul etmeyip aşırılıklar arasında gidip gelmesi. Mesela insanlar bazı zaman insanı bunaltacak kadar duyarlı olurken bazen aşırı umursamaz olabiliyorlar. İşte beni esas korkutan şey bu umursamazlığın umumileşmesi ve yardıma ihtiyacımız olduğu yerlerde dahi insanlardan yardım isteyemez hale gelmek. Sırf bu yüzden iznim olmadan kolumdan tutulmasından hoşlanmadığım halde kolumdan tutan kişinin yardım etmek maksadıyla bunu yaptığını bildiğimden bu davranışını görmezden geliyorum. Çünkü benim ona karşı ters bir davranışım ileride hakikaten yardıma ihtiyacı olan bir sakatın o vatandaştan yardım alamamasına sebep olabilir diye düşünüyorum. Bu endişe dünya çapındaki kadın hareketleri içinde de tartışılan bir mesele. Kadın hürriyetinin çok ileri seviyede olduğu ülkelerde erkeklerin duyarsız davranıp bütün mesuliyeti kadınların sırtına yüklediklerinden şikayet ediliyor. Bu da uzun senelerin emeğiyle elde edilen kadın hürriyetinin bedeli bu kadar ağır mı olmalıydı sorusunu akla getiriyor. İstanbul Üniversitesi'nin düzenlediği yaz seminerlerinin geçen haftaki konuşmacısı Bülent Küçükbaşlan bizde Amerika'daki sakat hareketine benzer bir sakat hareketi çıkmamasını ailenin ve toplumun yardım müessesesi vasıtasıyla sakatların yükünü kısmen hafifletmesine bağlıyor; sakatların birilerinin desteğiyle meselelerini halletmeleri amiyane tabirle sakatların gazını aldığı için bizdeki sakat hareketlerinin hep yumuşak bir üslupla rica minnet bir şeyler talep ettiklerini söylüyordu. Bu meselede Bülent abiye yerden göğe kadar hak veriyorum. Bu durumda kadınların hürriyetlerini elde ettikleri memleketlerdeki duyarsızlaşmaya benzer bir duyarsızlaşmanın sakatların da başına gelmesinin önüne nasıl geçileceği, sakatların bağımsızlaşmasına toplum unsurunun nasıl dahil edileceği meselesi tüm yakıcılığıyla karşımızda duruyor. Tabii bunlar benim endişelerim; benim kaygılarım. Elbette bu yazı dergide yayınlandığı takdirde bu meselelere açıklık getirecek, farklı çözüm önerileri sunacak

arkadaşlar olacaktır. Ne demiş Namık Kemal: barıkayihakikayt müsademeyiefkardan doğar.
Günümüz Türkçesiyle söyleyecek olursak, hakikat ışığı fikirlerin çarpışmasından doğar.

EV İŞLERİNE SIFIRDAN GİRİŞ 2

Murat Kefeli

m.k@muratkefeli.com.tr

Sayı: 78, Ağustos 2020

"Başlamak, bir işi bitirmenin yarısı demektir" özdeyişinin, kirli çömlere veya kenarda kullanılmamaktan tozlanmış çalı süpürgesine bakılarak söylenmiş olması büyük bir olasılık bence. Aynı aforizmanın başka konulara uyup uymadığı konusunu tartışmaya açtım; ama temizlik mevzusuna "cuk" diye oturduğundan şüphem yok. Gerçekten de yalnız yaşayan birinin temizliğe girişmeden önce kendini psikolojik olarak mevzuya şartlandırması ve odaklaması gerekiyor. Aksi takdirde o temizlik bir türlü başlamıyor.

Üstelik yaz aylarında bu süreci başlatmakta yaşanan güçlük temizliğin maliyet yükünü de hayli arttırıyor. Hele ki benim gibi Antalya veya Akdeniz ikliminin hüküm sürdüğü bir yerde yaşıyorsanız masraflar çok ama çok ağırlaşıyor... Nedense temizlik yapmaya her karar verişimde, çalışma odamın serin havasından dışarı adımımı attığım an, "Bu sıcakta temizlik insanı öldürür, en iyisi ben diğer iki klimayı biraz açayım da ortalık hafiften serinlesin" cümlesini kuruyorum. Kumandaların düğmelerine bastıktan sonra bir kahve yapıp çalışma odamın serinliğine dönüyorum. Temizliğe girişmek için odadan ikinci kez çıktığımdaysa nedense hep, "Mis gibi serin olmuş yahu! Dur, şu temizliğe girişmeden önce bir kahve daha yapayım da salonda yayıla yayıla içeyim" diyorum.

Aslına bakarsanız o kahveyi içtikten hemen sonra temizlik işlerine dalmış olsam elektrik faturasından doğan hijyenlik maliyeti kabul edilebilir seviyede kalır. Ne var ki, o kahveyi içince yayılmış olduğum kanepede biraz uyuklayabileceğime dair fikri aklıma sokan şeytana yeniliyorum. Uyandıktan hemen sonra da üşüyor ve hasta olmaktan korkup klimayı kapatıyorum. İçimi ısıtmak için kendime bir kahve daha yaparken ev ısınmadan temizliğe başlayacağıma dair söz veriyorum kendime. Bu süreç işlerken de hava kararıyor ve karanlıkta temizlik yapılmayacağına dair batıl inançlar, komşunun süpürge sesinden rahatsız olabileceğine dair düşünceler derken iş, "Eh, yarın yapmam daha akılcı olacak sanki" noktasına varıyor...

Kısacası, başta da dediğim gibi bildiğiniz tüm telkinleri kendinize vermeniz en manalısı...

TOPRAK ANA'NIN VE YERKÜREMİZİN AHINI ALIN!

Maalesef ki günümüzde kimyasal maddeler kullanmadan pek temizlik yapılmıyor. Atık sulara karışan bu kimyasalların toprağı kirlettiğı de su götürmez bir gerçek. Her ne kadar organik olduğı söylenen temizlik ürünleri piyasada mevcut olsa da çoğı marka ya uydurma bir içerikle bu ürünleri üretiyor ya da doğru düzgün ürettiğı için çılgın fiyatlardan satışa koymak zorunda kalıyor. Kesin olan başka bir şey de şu: "Organik ürün" sıfatı taşıyan ürünlerde de toprağı kirleten kimyasal madde bulunuyor; ancak yerli üreticiler, global standartlardaki gibi bu kimyasal oranın %5'i aşmadığını "iddia ediyor".

Temizlik eyleminde ihtiyacınız olan temel kimyasalları şu şekilde sıralayabiliriz: Yer silme deterjanı, çamaşır suyu, yağ sökücü, kireç sökücü, seramik yüzey temizleyici. Bunlara ek olarak tercihe göre fayans temizleyici, ahşap/cam yüzey temizleyici, tuz ruhu, kezzap, naftalin ve klozet kokusuna da ihtiyacınız olacaktır.

ÖRDEK BOĞAZLI AMBALAJLAR

Yukarıda bahsettiğim bu ürünlerin kimisi fısfsıflı şişelerde kimisi düz ve tıpalı kutularda kimisi de bidonlarda satılıyor. ürünün markasına göre ambalaj biçimi de değışiyor. Benim tavsiyem, "ördek boğaz" olarak adlandırılan ambalajlarda satılan ürünleri tercih etmeniz. En azından klozet temizliğı için kullandığınız kimyasallarda bu ambalaj tipini seçmeniz. Bu ürünlerin, boğaz kısmı tıpkı ördek boğazında olduğı gibi eğimli; bu da klozet seramiğinin iç kısmında, su rezervuarından gelen suyun dağıtıldığı alanda hayli işe yarıyor. Zaten fısfsıflı şişelerdeki bir kimyasalla klozet temizliğı yapmak pek işlevsel değıl.

Marc ve Domestos, markalarının birçok ürünü ördek boğazlı. Bu markaların ; yağ sökücü, kireç sökücü, klor sökücü ürünleri ayrı ayrı şişeleniyor ve bu nedenle kapitalizme sövmek için harika bir neden bulmuş oluyorsunuz. Yağ sökücü ile banyo fayansları için kullanacağınız fayans temizleyicinin fısfsıflı şişede olmasına da dikkat etmeniz size hayli zaman kazandıracaktır. Tabii burada ufak bir hatırlatma da yapmak gerekiyor. Fısfsıflı şişenin pompa mandalına basmanıza rağmen bir şey püskürmediğini gördüğünüzde şişenin vidalı kısmını açmanıza gerek yok... Bunu akıl edecek kadar nörona sahipseniz, "Acaba uç kısmında ince bir jelatin mi yapıştırmışlar?" diyerek tırnağınızla veya sivri bir bıçak ucuyla fısfsıflı dalmanıza da gerek yok; çünkü inanmayacaksınız ama mantiken ucunda jelatin olsa

zaten şişe içindeki havayı dışarı çıkamazdı... Teknolojiden faydalanıp görüntülü aramayla, "Ya anne, bu yeni şişe bozuk!" diye ağlanmanız da inanın gerçekten çok karizma yıkıcı oluyor. Çünkü annenizi aramadan önce biraz inat ederseniz işin sırrının fis fis kısımdaki kare parçayı yarım tur çevirmekte olduğunu çözebilirsiniz. Eh, bu keşiften sonra, "El oğlu yapmış ağa... Teknoloji çok hızlı geliyor..." cümlesini de kurmanız adaletli olacaktır. Aynı zamanda şişeyi yerine koyarken kare parçayı kapalı moduna getirmeniz gerekiyor. Aksi takdirde uçucu maddelerin gerçekten de uçup gittiğini öğreniyorsunuz. Eee... Ne olmuş yani kare parçayı keşfetmeden önce bıçakla fisfis ucunu sakat bıraktıysam? Her gencin başına gelir böyle şeyler!

HİJYENLİK VE KOKU

Çamaşır suyu kokusu, nefret ettiğim kokular listesinde ikinci sıradadır. Birkaç arkadaşın da aynı dertten şikâyet ettiğini şahsen biliyorum. İçlerinden birkaçı da "kokusuz çamaşır suyu" olarak adlandırılan "yoğunlaştırılmış çamaşır suyundan habersizdi. Muhtemelen yazıyı okuyanlar arasında da bilmeyenler çıkacaktır. Bu ürünler, normal çamaşır suyuna göre daha az kokuyor; ancak normal çamaşır suyuna oranla daha fazla hijyen sağlıyor. "Yoğunlaştırılmış" ifadesiyle satılmasından da anlaşılacağı üzere, Ayşe Teyze'nin beş litrelik damacana çamaşır suyu bidonlarında değil, 450-1250 ml'lik şişelerde satılıyor. Fiyatları, normal çamaşır suyuna göre biraz daha pahalı. Ancak normal çamaşır suyundan beş ölçek kullanırken bunlardan iki ölçek kullanmanız yeterli oluyor.

Başta tıp kurumları ve sosyal alanlar için yapılan araştırmalara göre en iyi hijyen oranı çamaşır suyu veya çamaşır suyu katkılı ürünler kullanıldığında sağlanıyor. Kısacası çamaşır suyu kokusundan nefret ediyorsanız bile özellikle klozet temizliği ile zemin temizliğinde çamaşır suyunu işe dahil etmek gerekiyor.

KENDİ ÇÖZÜMLERİNİZİ GELİŞTİRİN

Bu kadar çok kimyasal ürünü ev içinde elbette ki bir dolaba tıkmanız gerekiyor. Sorun şu ki, özellikle fisfisli şişelerde kullanılan ürünlerin ambalajları birbirine çok benziyor. Tabii ki belli seviyede bir nöron sayısına sahip her insan evladında olduğu gibi sizde mutfaktaki ocağa yağ sökücü yerine kireç sökücü püskürttüğünüzü fark edeceksinizdir. Zaten mevzu hatayı fark etmek değil; hatayı engellemek. Bu aşamada ürünleri işaretlemeniz size pratiklik

sağlayacaktır. Yazı dizisinin birinci bölümünde, braille bilmeyenlere hırdavatçıdan mıknaatıslı harf almalarını önermişim. Temizlik ürünlerinin ambalajları pek sık değişmiyor; hatta hiç değişmeyenler bile var. Kimyasalda erimeyecek kalınlıktaki bir ipin ucuna kullandığımız ürünün baş harfini asmak veya braille ile kartona yazıp iple ürünün boynuna takmak yaşanması muhtemel hataları engelliyor. Tembelliğe kaçıp paket lastikle harfleri asmanın akıllıca olacağını düşünenlere ise o sevdadan vazgeçmelerini öneriyorum. Çünkü eriyorlar... kopuyorlar ve ocağa kireç sökücü sıkmanıza sebep oluyorlar. İşin fenası anneniz bunu fark ediyor!

TOZ BELASI

Dürüst olayım; toz almaktansa ütü yapmayı veya cam silmeyi tercih ederim... Zaten kör biri için temizliğin en sinir bozucu aşaması bence toz almak. Yer silme ve süpürme işleminde yapılan mekanik hareketler toz almada işe yaramıyor. İlla bir şeylere eliniz çarpıyor. Bir de tabii annemin söylediğine göre toz alırken ara sıra bezi yıkamak da gerekiyormuş... Zaten bir de, "Yumurta mı tavuktan, tavuk mu yumurtadan çıktı" hadisesine benzer bir olay var toz alma işinde. Kimi kişi, toz alma eylemini temizlik öncesinde yapılması gerektiğini söylüyor kimisi de temizlik sonrasında. Tabii anneniz sizden uzakta yaşıyorsa ne öncesinde ne de sonrasında alınmasına gerek olmadığını söyleme özgürlüğünüz de var.

Açıkçası raconun ne olduğuna dair pek fikrim yok; çok ürkütücü bir cümle olacak ama bence her ikisi de tembel biri için yapılması gereken davranışlar kapsamında. Aksi takdirde ne oluyor? Sonuçlar şu: Temizlik öncesinde toz alırsanız, temizlik sürecinde kalkan toz aynen geri siniyor -ki eğer on beş günde bir temizlik yapıyorsanız ciddi bir toz kalktığı kesin. Öte yandan toz alma işini temizlik sonrasına bırakırsanız, on beş gün veya ne bileyim bir önceki temizlikte toz almak içinizden gelmediyse bir aylık toz, silme sürecinde birkaç dakika önce temizlediğiniz zemine düşüyor.

İki çözüm yöntemi var: Birincisi, sık temizlik yapıyorsanız toz alma işini temizlik sonrasına bırakmak. İkincisi, sık temizlik yapmıyorsanız ya önceden silip iş bittikten sonra mıknaatıslı toz fırçanızla ortalıkta dolaşacaksınız ya da temizlik sonrasında toz alırken bu iş için özel olarak üretilmiş toz çekme ve yapıştırma özelliği olan bezlerden kullanacaksınız. Tabii bezin özelliğinin "toz çekme" olduğuna vurgu yapıyorum; Toprak Ana'ya dahil olacak seviyede kalın toz tabakalarında pek işe yaramayacağını "tahmin" ediyorum.

KULLANIŞLI DİĞER ÜRÜNLER

Hem hırdavat hem de büyük marketlerdeki temizlik reyonunu iyice dolaşmanızı öneriyorum. Çünkü gerçekten ilginç ürünler var. Her ne kadar kullanmamış olsam da bir arkadaşımın bahsettiği hoş bir üründen söz etmek istiyorum. Eskiden gece yarısı sonrasında televizyonlarda yapılan tele-market reklamlarında arabalar için parlaklık verdiği ve kir tutma oranını azalttığı iddia edilen kimyasallar vardı. Yağmur yağsa da araba çamurlu değil temiz görünüyordu. İşte o kimyasalın benzerini camlar için de yapmışlar. Arkadaşımın dediğine göre camın dış yüzeyini iyice sildikten sonra bu kimyasalı püskürtüp yaymak, camın (mevsimine göre) altı ay kadar temiz kalmasını ya da "görünmesini" sağlıyor. Yağmur yağması dezavantaj değil avantaja dönüşüymüş. Yağmurla birlikte ince toz tabakası akıp gidiyor ve cam çamur izi kalmadan pırıl pırıl hâle bürünüyormüş.

Aynı reyonlarda farklı tipteki oda kokularını da inceleyebilirsiniz. Spreyler dışında fitilli/çubuklu kokular, minik şişelerdeki yağlı kokular gibi ilginç ürünler mevcut. Örneğin beş santimlik bir şişeye, sandal ağacı kokusunu muma benzeyen bir hâl ile koymuşlar. Odanın bir yerine koyup tıpasını çıkarınca on gün boyunca yoğun olmayan ve rahatsız etmeyen bir kokuyu ortama salıyor.

TEMEL TEMİZLİK KURALLARI

Yeteri kadar gevezelik ettiğime göre sanırım artık eylemsel faaliyetlerin anlatımına geçsem hiç fena olmayacak. Ev temizliği yaparken bazı temel kurallara uymanız hem temizliğin kalitesine yansiyacaktır hem de işlerinizi daha rahat yapmanıza imkân verecektir. Tabii ki herkesin kendince uydurduğu veya annesinden modelleyerek kazandığı alışkanlıkları vardır; o ayrı bir konu. Ben olabildiğince en elverişli olanları sıralayacağım. Siz isterseniz kafanıza göre değişiklik yapabilirsiniz. Önemli olan sonuç nihayetinde, değil mi? Evet, temizliğin temel kurallarını şu şekilde listeleyebiliriz sanırım:

Hım... hayli uzun süredir yazıyorum... En iyisi ben önce bir kahve içeyim devamını öyle yazayım...

EMOJİLERLE ARANIZ NASIL?

Meral Sözen

meralsozen1@gmail.com

sayı: 78, Ağustos 2020

Güzel bir yazışmada arkadaşım bana “kalp şeklinde gözlerle gülen yüz” gönderdi. Sonra da, “Çok sevindiğimi ifade etmek istedim, umarım bu arada aşkı ilan etmiş olmamışımdır” diye bir açıklama yazdı. Ben de ona gülen yüz gönderdim, anlaştık.

Klavyenizdeki ilk beş emoji genel ruh halinizi yansıtır falan gibi paylaşımlar etrafta dolaşırken, ben de bu ay için hafif bir şeyler yazmak isteğime uygun olacak bir konu olarak emojilerden bahsetmeye karar verdim.

Öncelikle emoji kullanım analizleriyle çevrede otorite sayılan kardeşim Engin Sözen’le derinlemesine sosyolojik tespitler eşliğinde bir görsel betimleme görüşmesi gerçekleştirdim. Ardından kör arkadaşlardan kimi emojiler hakkında bilgi ve öneriler aldım. Son olarak da EEEH Dergi’nin sıkı okurlarınca iyi tanınan sevgili Gamze Sofuoğlu’nun kardeşi Nagehan’dan, yanlış isimlendirilmiş veya bizim yanlış anladığımız birkaç emoji hakkında şaşırtıcı bilgiler aldım.

En çok karşılaştığımız kimi emojiler hakkındaki durumlar şu şekilde:

Kısık Gözlerle gülen Yüz’ün aslında kısık gözlü olmaması

Belki de en çok bilinen ve kullanılan emoji gülen yüz. Çizimde ağız kısmının yukarı doğru kıvrılmasıyla oluşuyor bu yüz ifadesi. Bir de kısık gözlerle gülen yüz var ki neden böyle isimlendirildiği bilinmiyor, zira ortada kısık gözler yok. Gülen yüzden farkı, kaşları yok bu ifadenin. Ve biraz daha çok gülüyor.

Sevinç Gözyaşları Döken Yüz’ün alaycılığı:

Bu ifadede her iki gözden de bir damla yaş akıyor. Kullanım bağlamı olarak genelde komik bir duruma verilen alaycı tepkiyi ifade ediyor.

Kalpli Gülen Yüz'ün edilgenliği:

Kalpli gülen yüz: Yüz çevresine rastgele yayılmış üç tane kalp olan daha çok kendisinin sevgi dolu olduğunu, sevgiyi sunmaktan ziyade almış olduğunu ifade eden bir yüz. Kalp şeklinde gözleri olan yüz ise, adından anlaşıldığı gibi göz kısmında kalp olan bir yüzle karşı tarafa yönelen sevgiyi ifade ediyor.

Öpücük Gönderen Yüz ile Açık Yüz arasındaki fark:

Öpücük gönderen yüz, göz kırparak ve öpücükle birlikte kalp gönderen bir yüz. Bilgi kaynağım Engin'e göre daha cool bir emoji. Kısıp gözlerle, açık gözlerle ve kapalı gözlerle olmak üzere versiyonları bulunan açık yüz ise, Yalnızca dudakları büzerek öpücük gönderme halini ifade ediyor.

Üzgün Yüz mü göndersem yoksa Üzgün ve Dalgın Yüz mü?

ciddi bir fark olmamakla birlikte üzgün ve dalgın yüzün daha üzgün olduğu anlaşılıyor. Üzgün yüz: Dudak ve gözlerin aşağı doğru sarkıtılmasıyla oluşuyor. Üzgün ve dalgın yüz, biraz daha üzgün olmakla birlikte farklı olarak onun kaşları da var.

Ellerini Sarılmak İçin Açan Mutlu Yüz ifadesindeki anlatım bozukluğu:

Çizimde iki eli önde karşısındakine dönük şekilde sarılacakmış gibi duran, sevecen ve anlayışlı bir yüz ifadesi var. Yalnız, "ellerini sarılmak için açan yüz" dediğimizde Türkçe dilbilgisi kuralları gereği bir anlatım bozukluğu oluşuyor. Çünkü ellerini sarılmak için açan bir kişi olabilir ancak bir yüz olamaz. Buradaki yüzün hem elleri var hem de sarılmak için açıyor. Mucizevi güzellikte bir ifade olmuş böylece.

Kabul yani like:

Kabul isimli emoji, genel olarak “like” diye bilinen el hareketi. Diğer tüm parmaklar avuç içinde kapalıyken yalnızca baş parmağın havada ve karşı tarafa dönük olduğu işaret.

Ret yani dislike:

Ret diye isimlendirilmiş olan emoji de, “Dislike” diye bilinen ve kabul emojisinin tam tersi biçimde, baş parmak aşağıya bakacak şekilde oluşturulan el hareketi.

Onay El İşareti ve Onay El Hareketi:

Onay el işareti, Özellikle denizin altında haberleşirken kullanılan ve bir sorun olmadığını, her şeyin yolunda olduğunu bildiren el hareketi. Baş parmak ve işaret parmağıyla bir yuvarlak yapılırken diğer parmaklar açık ve dik duruyor. Onay işareti ise, bende ve sorduğum kör arkadaşlarda, bir tür resmi mühür imgesi olarak çağrışan, ancak kontrol edildi ve onaylandı anlamındaki “tik” işareti olan, kabaca v harfinin sol çizgisinin daha kısa, sağ çizgisinin de daha uzun olduğu işaret.

Birbirine Dayanmış Eller derken?

Bende ve yine teyit aldığım kör arkadaşlarda iki farklı kişiye ait ellerin birleştirilmesiyle oluştuğu izlenimi veren bir işaret. Ancak birbirine dayanmış eller, Aynı kişiye ait iki elin avuç içi birbirine bakacak şekilde göğsün önünde parmaklar açık ve bitişik olarak birbirine yapıştırılmasıyla oluşan ve daha çok minnettarlık ve saygı ifade eden el hareketi.

Omuz Silken Kadın deyince ne anlıyorsunuz?

Bu emoji'nin isminden benim anladığım, “Bana ne, ilgilenmiyorum, fark etmez” gibi bir şeydi. Oysa öyle değilmiş. Burada gözler açık ve iki el havaya bakacak şekilde iki yana doğru açılan bir çizim var. Bu hareket de tam olarak, “Bilmem, bilmiyorum” anlamına geliyor.

Eliyle Yüzünü Kapatana Kişi o kadar da sevimli olmayabilir!

Bu emojiyi, iki eliyle yüzünü kapatarak, yaptığı bir şeyden duyduğu utanıcı sevimli bir çocuksulukla ifade etmek anlamında düşünüyordum. Ancak ortada iki eliyle değil tek eliyle yüzünün bir kısmını alına doğru kapatan bir çizim var. Bu hareket ise daha çok, “Kahretsin, nasıl da böyle bir şey oldu” anlamı taşıyor.

Son olarak size, “Seni Seviyorum El İşareti” emojiyi göndererek bu plaj yazısı kıvamındaki içeriği sonlandırırken, varsa görüş, öneri ve sorularınızı bekliyorum.

Seni Seviyorum El İşareti nasıl ki?

Serçe, işaret ve baş parmağın açık olduğu, yüzük ve orta parmağın içe kapalı olduğu el hareketi. Derseniz ki ne alakası var? İşaret dilindeki karşılığıymış bu.

PONTES MEDIA DOWNLOADER: İNDİRMELER BAŞLASIN!

Can Deniz Balkaya

candenizbalkaya96@gmail.com

Sayı: 78, Ağustos 2020

Teşekkür

Bu ayki yazıya başlamadan önce, 76. Sayımızda yazdığım

[GOOGLE CHROME İÇİN BİRKAÇ EKLENTİ](#)

yazısına gönderdiği yorum için, Ferhat Bakıroğlu'na teşekkür etmek istiyorum. Hatırlanacak olursa, orada Google Çeviri, Zenmade VPN ve print Friendly & PDF eklentilerini anlatmıştım. Ferhat Bakıroğlu ise, Chrome üzerinde herhangi bir eklentiye menülerden tıklamak yerine, kısayol tuşları atayabileceğimizi yazdı. Aşağıya da yorumunu, noktasına virgülüne dokunmadan bırakıyorum.

Çeviri eklentisi, seçilen metnin altında ufak bir "Çevir" butonu çıkmasını sağlıyor. Normal koşulda metnin seçilmiş olması, eklentinin açılmasıyla çeviri yapması için yeterli ancak ekran okuyucularının metin seçme yöntemiyle bilgisayarın metin seçme yöntemi farklı. Örnek olarak NVDA kullanırken bir metni fare ile seçtiğimde ve Kontrol C ile kopyaladığımda "seçim yok" hatasını alıyorum. Çeviri eklentisi de bilgisayarın standart seçim yöntemini baz alıyor.

Ek olarak uzantılara eklenebilecek klavye kısayollarıyla uzantıları etkinleştirmek çok daha pratik. İlgili ayarlara şu Chrome iç bağlantısından ulaşılabilir
<chrome://extensions/shortcuts>

Bu bilgilendirici yorum için tekrar teşekkür ediyor, hep birlikte sahip olduğumuz bilgileri arttırmak için, daha çok paylaşmamızı diliyorum. Hadi şimdi bu ayki konuya geçelim.

Nedir Bu Pontes Media Downloader?

Son zamanlarda mail gruplarını takip ediyorsanız, sürekli Youtube üzerinden video indirme ile ilgili sorular ya da sorunlar paylaşıldığını fark etmiş olmalısınız. Pontes Media Downloader ise tam da bu sorunları sıfırlayan ücretsiz bir program. Program aynı zamanda Soundcloud gibi farklı medya platformlarından da indirmeleri destekliyor.

Programın arayüzü oldukça basit, aynı zamanda kısayol tuşları ile de istediğimiz alana hızlıca ulaşabiliyoruz. Ek olarak program, adres çubuğundan seçtiğimiz linki de direkt olarak kendi link girme alanına kopyalıyor. Bununla birlikte indirmek istediklerimizin formatını da değiştirebiliyoruz. Bu sayede video dosyalarını mp3 haline getirerek daha az yer kaplamalarını sağlayabiliriz. Ya da siz hangi formata çevirmek isterseniz, fark etmez.

İndirme ve Yükleme

İlk önce programı indirmek için,

<http://www.pontes.ro/en/scripts/>

adresine girelim. Daha sonra birkez 4'e basarak, "Pontes Media Downloader, a simple media downloader" başlığına gelip, bir kez tab yapalım. Şimdi büyük olasılıkla ekran okuyucumuz bize, "Download Pontes Media Downloader v3 for Windows Link" diyecektir. Oraya tıklayıp, programı bilgisayarımıza indirelim.

Program kurulumu, standart bir program kurulumu ile aynı. Next, next, install... sadece eğer isterseniz, masa üstüne kısayol oluşturmasını iptal edebilir ya da yükleme bitince açılmasını kapatabilirsiniz. Bunun için (Create a desktop shortcut) seçeneğinin onay kutusunun işaretini kaldırmanız yeterli. Bu da yanlış hatırlamıyorsam bir kere next dedikten sonra çıkıyordu.

Kullanım

İlk önce ister programı açalım, ister Youtube'tan indirmek istediğimiz linki alalım, hiç fark etmez. Önce linki alalım. Bunun için yüklemek istediğimiz videoya tıklayıp, videoyu açalım. Veya indirmek istediğimiz kişinin kanalına ya da oynatma listesine tıkladıktan sonra, adres çubuğundan linki kopyalayalım.

Daha sonra program açıksa alt+tab ile program penceresine gelelim; açık değilse de masaüstünden programın kısayoluna tıklayalım.

not: ben kurulumda masaüstünde kısayol oluşturduğunuzu varsaydım. Eğer oluşturmadıysanız, başlata "pontes" yazabilir, yerel disk c'de programlar x86 klasöründe, Pontes Tools klasöründeki Pontes Media Downloader klasörüne tıkladıktan sonra, Pontes Media Downloader.exe dosyasına tıklayarak da açabilirsiniz.

Programı açtıktan sonra, tab ile dolaştığımızda panoya kopyalanmış olan şeyin, link girme alanında olduğunu göreceksiniz. Bu bence keyifli bir özellik, ama güvenmezseniz de kendiniz el ile orayı silip linki yapıştırabilirsiniz. Ben başlarda denemek için böyle yapıyordum.

Programı, tab tuşu ile kullansak da daha iyi yollar var. Şimdi programdaki temel kısayollardan bahsedeceğim:

ctrl+l: link yapıştıracağımız alana gider.

ctrl+d: linkini kopyaladığımız ögeyi indirmeye başlar.

ctrl+z: aktif indirmeyi durdurur.

ctrl+n: linki kopyaladıktan sonra, dosyayı hangi formatta indirmek istediğimizi seçtiğimiz alana gelir.

buraya bir not: daha öncekilerde seçtiğimiz format, bir sonraki indirme için de geçerli olur. Biz değiştirmedığımız sürece format aynı kalır. Örneğin yetmiş sekiz indirme önce m4a seçtiysek, 79. İndirmede de hala dosyalarımız m4a şeklinde inmeye devam eder. Ancak biz 79. İndirmemizde mp4 seçersek, tekrar biz değiştirene kadar dosyalarımız mp4 şeklinde inmeye devam edecektir.

ctrl+s: durum çubuğuna odaklanır. Burada eğer "Idle" diyorsa, hiçbir işlem yapmıyordur. Eğer bir şeyler indirmeye başladıysak, ve bi süre sonra bu tuşa bastığımızda "Status bar: Idle" mesajını duyduysak, muhtemelen indirme işlemi bitmiştir.

ctrl+k: kısayol listesini açar. Burası tablo şeklinde bir yer. İlk sütunda kısayol adı, ikinci sütunda ingilizce olarak kısayolun yaptığı işlem belirtiliyor. Sütunlar arasında da ctrl+sağ sol oklarla dolaşabiliriz.

Ctrl+e: Programın varsayılan indirilenler klasörüne gider. Bu da belgeler içerisinde Pontes Media Downloader klasörü olmaktadır.

Şimdi programı açmıştık. Muhtemelen program zaten bizi otomatik olarak linki gireceğimiz alana attı. Atmadıysa ctrl+l yapıp, o alana gelelim ve daha önceden panoya kopyaladığımız linki yapıştıralım.

Linkimiz de tamam, sırada format seçim ekranı var. Bunun için ister tab tuşu ile hareket edip "target format" alanına gelelim, istersek de ctrl+n yapalım. İkisi de aynı yere çıkacak. Burada istediğimiz formatı seçelim. Başta söylediklerini anlamazsanız sorun değil, zaten satırın sonunda formatı .mp3, .m4a, .mp4 şeklinde söyleyecek. Bunu da seçtikten sonra, ctrl d veya tab ya da shift tab ile dolaşarak download'ı bulup tıklayalım. Artık indirme başladı, hadi bakalım.

Çoklu indirmelerde ise, linki kopyaladığınız anda yeni bir pencerecik açılıyor. Burada tekli indirmeye ek olarak bir tablo çıkıyor, ve o tablo içinden seçimlerinizi yapabiliyorsunuz. Eğer hepsini indirmek istiyorsanız, bir kez tab yapıp "select all" onay kutusunu işaretliyorsunuz. Sanırım bu alan da zaten varsayılan olarak işaretli. Daha sonra ctrl+d ile ya da tab tuşu ile download yapabilirsiniz.

İndirmeyi başlattıktan sonra, haliyle indirmelerin durumunu kontrol etmek isteyeceksiniz. Bunun için aslında program bildirim çubuğunda uyarı gösteriyor, ses çalıyor.

Ancak bu benim için sinir bozucu. Sizin için durum nasıl olur bilemem, ben hem ses çalmasını, hem de bildirim çubuğunda bildirim göstermesini kapattım. Bunu da şu şekilde yaptım:

Ctrl+o yapıp programın options bölümüne girdim.

İki kere ctrl+tab yapıp, “sounds and notifications” alanına geldim.

Bir kere tab yapıp, “show program notifications” onay kutusunun işaretini kaldırdım. Bu, programın bildirim çubuğunda bildirim göstermesini engelliyor.

Tekrar tab yapıp, “play sound notifications” onay kutusunun işaretini kaldırdım. Bu da programın, indirdikçe ses çalmasını sağlıyor.

Son olarak bir kez daha tab yapıp, “save settings” düğmesine tıkladım ve işlem tamamlandı.

Program varsayılan olarak indirilen dosyaları, belgelerin içinde Pontes Media Downloader klasöründe tutuyor. Ve eğer bir playlist ya da kanal indirdiyse, o videolar için bir klasör açıp, videoları o klasöre indiriyor. Bu ayarı, ctrl+o yaparak seçenekler içinde değiştirebilirsiniz. Ctrl+o yapıp iki kez tab yapın, “select”e tıklayın. Bundan sonrası zaten klasik gözetme penceresi.

Uzunuyla kısasıyla, eksiğiyle geğiğiyle bir program tanıtımının sonuna daha geldik. Bir sonraki yazıya kadar görüşmek üzere diyor ve huzurlarınızdan ayrılıyorum. Ek olarak, sorularınız olursa mail adresimden, sitemizin yorum bölümünden sorabileceğınızı hatırlatıyor; sorularınızın yanı sıra isteklerinizi ya da bilgilerinizi de almaktan mutlu olacağımı ifade ediyorum.

SAKATLIK: YENİ BİR TARİH

BÖLÜM10 SAKATLANMIŞ BİR KİMLİK

Çeviren: Elif Nur Aybaş

elifaybas7@gmail.com

Sayı: 78, Ağustos 2020

Sunucu: Peter White

Akademik Danışman: David Turner

Yapımcı: Elizabeth Burke

Peter White

İnsanların beni engelli olarak tanımlamasına alıştım, sonuçta göremiyorum. Ama beni engelli kategorisine koymanın gerçekten anlamlı olup olmadığını merak ediyorum. Bazı çok yakın arkadaşlarım tekerlekli sandalye kullanıyor ve doğrusunu söylemek gerekirse ihtiyaçlarımız çok farklı. Ben onların üzerine düşünüyorum, onlar bana koşuyorlar.

Kırk yıldır engelliler, -başka hangi terimi kullanabilirim?- toplu taşımada, istihdamda ya da genel olarak insanların tavırlarındaki ayrımcılığı alaşağı edebilmek, değişimi mümkün kılmak için kolektif bir kimliğe ihtiyaç duydular. Çoğunlukla, İngiltere'deki kolektif kimlik duygusunun Birinci Dünya Savaşı sonrasında çok sayıdaki erkeğin görünür sakatlıklarla geri dönmesiyle ortaya çıktığı düşünülür. Bugün ise, serinin bu son bölümünde, 19. Yüzyıldan çok modern bazı sesler duyacağız.

Adele Husson(seslendiriliyor)

Herkes görüşünü kaybetmenin en büyük talihsizlik olduğunu düşünür, bu düşünceyi paylaşmıyorum. Görüşümü dokuz aylıkken kaybettim, şimdi 22 yaşındayım ve gözlerimi kaybettiğim için üzüldüğüm tek bir an hatırlamıyorum. Beni asıl mutsuz eden beni görenlerin can sıkıcı ifadeleri. Ne kötü, ne talihsiz, ölseydim daha iyiydi... Dahası hiçbir üzücü ifadeyi kaçırmamak için kendilerine bunun gibi duygularını anlatacak körler arayanlar var.

Peter White

Can sıkacak kadar doğru. Hala insanlar, örneğin bir partide yanıma gelip ‘ne kadar berbat bir durum’ diyorlar. Körlerin nasıl algılandığıyla ilgili bu kuvvetli sözcükler, devrim sonrası Paris’inde yaşamış Adele Husson’a ait. Adele Husson’un yaşamak için başvurduğu, prestijli bir kurum olan Quinze-Vingts’in arşivlerinde bulundu. Paris’te kör ve genç bir kadın olarak yaşayabileceğin güvenli bir yer bulmak kolay değildi. Adele ile, körlüğün tarihini yazan ve kendisi de görüşünü kaybeden Selena Mills aracılığıyla tanıştım.

Selena Mills

Onu seviyorum. Onu ilk bulduğumda neredeyse kütüphanede çılgık atacaktım. Hiç beklenmedik bir anda 1825’te ‘mitleştirilmeyi sevmiyoruz’, ‘steriotipleştirilmeyi sevmiyoruz’ diyen bir ses duyuyorsun. Aynı zamanda bu ses bir kadına ait, üstelik kadınların çok az gücü ve etkisi olduğu bir dönem, ve karşımızdaki kadın körlerin neler yapabileceğini, çocukların nasıl eğitilmesi gerektiğini anlatmaya devam ediyor. Çok dinamik, çok aykırı ve çok inatçı. Onunla tanıştığıma çok memnunum ve çok zorlandığına iddiaya girebilirim.

Peter White

Evet, muhtemelen, esasen eski bir yükü anlatan kör bir kadın.

Selina Mills

Yalnızca 22 yaşında.

Peter White

Muhtemelen muhatapları daha yaşlı, gören erkekler.

Selina Mills

Evet, yalnızca 22 yaşında ve kurumun direktörüne yazıyor, kaderine, o kurumda kalıp kalamayacağına karar verecek olan adamlara... Daha sonra da çocuk ve romantic aşk novellaları kaleme alıyor.

Peter White

Örneğin kör çocukların eğitimi hakkında, onları nasıl giyineceklerini gösterin, zamanla öğreneceklerdir diyor. Onları küçümsemeyin, kötü şeyler yapıyorlarsa cezalandırın gibi şeyler diyor. Oldukça sağlam ifadeler.

Adele Husson

Kör çocuklara nasıl giyinip soyunacaklarını öğretin, başta onlara zor gelecektir ama zamanla öğrenirler ve bu da onları daha bağımsız yapacaktır. Aileleri de durumlarıyla ilgili olarak talihsizlikten söz etmemelidir, eğer kendilerine acındığını bilirlerse, ne isterlerse istesinler reddedilmeyeceklerine inandıkları için çok talepkar olacaklardır. Her yeni isteklerini karşılamak çok zor hatta imkansız olacaktır. Çevresindekiler suçlarına katlanmak yerine onları hak ettikleri kadar cezalandırmalıdır.

Peter White

Adele Husson yalnız değildi. Kanalın öteki yanında, Güney Londra'da yaşayan, iyi eğitilmiş, kendini güzel ifade edebilen Hippolyte Van Lendegem adlı bir kadın da sakatlar adına konuşuyordu. Hayatını bir çeşit kaçak edebiyat yayıncılığıyla kazanıyordu, körler için çalışan enstitü ve hayır kurumlarına sövüyor ve daha iyi sosyal haklar için çağrılar yapıyordu. İşte aşırı uzun ve öfkeli çalışmalarından birinin başlığı...

HİPPOLYTE VAN LENDEGEM(SESLENDİRİLİYOR)

Yardımlar yanlış uygulanıyor. Körler, sağır ve dilsizler eğitim görmeleri beklenen sürgün okullarında hapsedildikten sonra topluma yeniden karışıklarında kendilerini idare edemeyecek hale gelmiş oluyorlar, bu yüzden de sokaklarda dileniyorlar ya da çalışma evlerine mahkum oluyorlar. Londra 1864.

Peter White

Hippolyte'in sert eleştirileri ve yaşam öyküsü, bu serinin akademik danışmanı da olan, Swansea Üniversitesinden David Turner tarafından ortaya çıkarıldı.

David Turner

Kör çocukların ailelerinden uzağa, sürgün okulları diye adlandırdığı kurumlara gönderilmesi uygulamasına karşı yaptığı eleştiriler gerçekten çok ilginç.

Peter White

Demek istediğim bu kendi içinde ilginç bir terim değil mi? Bu aşağılayıcı bir terim; nasıl bir şey olursa olsun, konsepti sevmiyorum.

David Turner

Hayır, demek istediğim, o bir boşaltım alanı gibi çalışan bu kurumların etkilerinden endişe duyuyordu.

HİPPOLYTE VAN LENDEGEM(SESLENDİRİLİYOR)

Dört duyulular dünya için daha da önemlisi kendileri için bir kayıptır. Bütün hedefleri ortadan kalktığı için yaşamlarının hiçbir amacı, hiçbir heyecanları yoktur. Çok az düşünel besinleri vardır, zihinsel becerilerinin en küçük parçacığı bir iş edinmeleri için yeterlidir; beş duyuluların özgür düşünce geliştirmelerine izin verilen tüm alanlarda fikir geliştirmelerinin mümkün olmadığı düşünülür. Dört duyuluların yüksek kapasitelerinin, ortalama bir bilgi düzeyine sahip herkesin aklına getirebileceği binlerce kanıtı, bir tekerlek gibi rutinin içinde döner durur ve acıma duygusu o tekerleği orada tutar.

Peter White

İlginç bir terim kullanıyor, beş duyuya ve birinin kaybına referans vererek dört duyulular hakkında konuşuyor. Fakat bu bir grup sakat için kullanılabilecek çok ilginç bir terim, değil mi?

David Turner

Evet öyle. Çünkü yalnızca kendisi gibi körler için değil benzer deneyimler üzerine kurulmuş ortak bir sakatlık kimliği oluşturmak için aynı zamanda sağırarla da ortaklaşmaya çalışıyor. Kendi zamanının çok ötesinde bir şey. Çoğunlukla 1960larda ve 70lerde engelli hakları hareketinin doğuşuyla ilişkilendirdiğimiz bir düşünme biçimi.

Peter White

Ayrıca, terimi çok pozitif bir biçimde de kullanıyor, dört duyulular beş duyuluların bilmediği şeyler biliyor olabilirler anlamında, bu da çok ilginç.

David Turner

Evet, en çok uğraştığı konu olan eğitim alanında kesinlikle demek istiyorum, özel eğitimin esasları söz konusu olduğunda körlerin ve sağırın mutlaka dinlenmesi gerektiğine dair çok güçlü bir yargı üretiyor.

Peter White

Gerçekten de bunun, 'hakkımızda bizsiz hiçbir şey' 'nothing about us without us' ifadesinin başlangıcı olduğunu söyleyebiliriz.

David Turner

Kesinlikle öyle, evet.

Peter White

Fakat hala bireysel olarak kendilerini rahatsız eden konular hakkında yazan sakatlarla karşı karşıyayız. Ne zaman politik aksiyon için bir araya geldiklerini görüyoruz? Konuğumuz Kent Üniversitesinden.

Julie Anderson

19. Yüzyılda çok uzun bir süre körler için, özellikle de kör erkekler, atölyeler vardı ve bu atölyelerde fırça, sepet gibi şeyler yapıyorlardı. Fakat bu atölyeler gerçekten kötü yönetiliyorlardı ve kazançları azdı. Böylece 1897'den itibaren grup bir araya geldi, küçük bir gruptu ama militandı. 1899'da sendikalaştılar; 1902'de Sendikalar Kongresi ve İşçi Partisiyle ilişkilendiler. Böylece yalnızca ve tümüyle körlerin istihdamıyla ilişkili sorunlarla uğraşan çok militan bir sendikal harekete dönüştüler.

Peter White

Peki ya bunu sakatların birlikte politik bir biçimde hareket etmelerinin başlangıcı olarak görebilir miyiz?

Julie Anderson

Milli Körler Cemiyeti gerçekten ilginçtir, yalnızca çalışma koşullarıyla uğraşmadılar aynı zamanda bir grup olarak birlikte çalıştılar. Eğer bir penilik haftalık üyelik ücretini öderseniz, evet aslında epey pahalı, eğer iş kazası geçirirseniz ya da iş cinayetine kurban giderseniz siz ya da aileniz destekleniyordu. İlginç çalışma alanlarından biri de, eğer yine işte hedef alınıyorsanız yine destekleniyordunuz.

Peter White

Bu ayrımcılık karşıtı bir hareketin başlangıcı Kabul edilebilir mi?

Julie Anderson

Kesinlikle

Peter white

Bu çok ilginç çünkü insanlar bunları biliyorlar ama yine de söz konusu hareketlerin yirminci yüzyılın ortalarında dünya savaşlarından sonra, sanayileşmeye bağlı huzursuzluklar çok yoğunken başladığına inanıyorlar. Halbuki siz bundan çok daha geriye gittiğini söylüyorsunuz.

Julie Anderson

19. Yüzyıldan gelen küçük hareketlilikler yaşanmadan 1920lerde körlerin liderlik ettiği yürüyüşlerin, politik hareketlerin gerçekleşmiş olabileceğini düşünmüyorum.

Peter White

Ve küçük bir hareket olarak da devam etti. 20. Yüzyılın ilk üçte ikilik kısmında sakatların yaşamlarında meydana gelen küçük çaplı iyileşmelerin çoğu ya refah devletinin yan etkisi ya da hala çok ataerkil olan yardım kurumlarının cömertliğinden kaynaklanıyordu. Engelli hakları hareketine bağlı olarak ortaya çıkan her şeyi 1960ların sonlarında ve 1970lerde, Birleşik Devletlerde toplumsal haklar hareketlerinin yükselişiyle paralel tanık olduk. Benim için bu seride heyecanlandırıcı olan, eşitlik arayışına yönelik dürtünün orada olduğunu görmektir.

19. Yüzyılda yaşamış Fransız bir kadın olan Adele Husson'la tanıştığımda Selina Milss'I heyecanlandıran da buydu.

Selina Mills

Tarih okuyordum ve karşılaştığım insanların benimle hiçbir alakası yoktu. Sonra Adele ile karşılaştım ve işte evet, o benim geçmişimdi. Bu beni kör kadınların süregiden tarihinin bir parçası gibi hissettirdi, şu anda ben de bir az görenim. Anladım ki ben de tarihte yalnız değilim. Adel kendi kimliğiyle çok iyi, çok güçlü, bunu hissediyorsunuz, o halde ben de olabilirim.

Peter White

Benim açımdan ilginç olansa, doğuştan kör ve körler okulunda okumuş birisi olarak Louis Braille gibi bir istisna hariç şimdiye kadar geçmişte var olmuş hiçbir körden haberdar değildim. Kendi tarihimizi hiç bilmiyordum, dahası bir tarihimiz olduğunu bile düşünmüyordum. Şimdi bunu söylediğinizi duymak çok ilginç.

Selina Mills

Gerçekten ilginç çünkü bu insanların yaşamına bir hikaye temeli sağlıyor. Eğer bir kere kendi hikayenizin temelini edindiyseniz bu sizin kimliğinizin bir parçasına dönüşüyor ve bence sakatlar için son beş yıldır değişen tam da bu. Anlatılan hikayeler artık daha anaakım, daha kamusal, böylece öteki ve ayrıksı olmaktan uzaklaşıp genel tarihin bir parçası haline dönüşüyorlar, çok daha bütünleşik bir tarih.

Peter White

Farklılıklara yönelik bu yeni bakış açısı kalıcı mı, yoksa döngünün başka bir veçhesinden mi ibaret, bunu bilemeyeceğiz.

Bütün seri boyunca beni çok etkileyen, gerçekte sakatlığa yönelik tutumların bir ilerleme çizgisini takip etmediğini görmek oldu. Bir sakat olarak bir Orta Çağ manastırında Victorya dönemi çalışma evinden daha iyi şartlara sahip olabiliydiniz. Ve 18. Yüzyılda yükselişe geçen bilimsel bilgi aslında fiziksel sakatlıklara karşı daha hoşgörülü bir tutuma öncülük etmemiştir. Ve her zaman sakatların küçümsenmesi ya da alçaltıcı tutumlara karşı çıkan sesler olmuştur.

Ama her şeyden önemlisi, bu kayıp sesleri duymak, her konuda olduğu gibi sakatlıkla ilgili genellemelerin de bizi yanlış kavrayışlara mahkum ettiğini göstermesiydi. Sakatlık bizi iyi ya da kötü, cesur ya da anlayışlı yapmıyor. Sakatlık yalnızca bir insanlık hali.

Son Söz

Yaklaşık bir senedir bu derginin sayfalarında çevirisi yayınlanan belgesel muhteşem bir bölüm ile sona eriyor. Benim açımdan salt bir çeviri olmanın ötesinde kişisel bir keşif ve tanışmalar deneyimi ve düşünce egzersiziydi de. Beklediğimden çok daha fazlasını bulduğumu söylemeliyim. O yüzden kısa bir son söz ile hem çeviri boyunca tanıştığım 'dostlarıma' veda etmek hem de sonuçta bana bıraktıkları bir soruyu tartışmaya açmak istiyorum. Priscilla, adel ve Hippolyte: Bu cesur, akıllı ve zevkli kadınlar biz kız kardeşlerine ilham oluyorlar. Umarım bizim hikayemiz de bizden sonrakilere ilham ve yol gösterici olsun.

Peter uzgörülü bir tespitle belgeseli tamamlıyor: biz sakatların hikayesi tarihin başından sonuna kadar mütemadiyen ilerleyen bir hatta akmadı. Ve çok kritik bir soru soruyor: farklılıklara yönelik bu bakış açısı döngünün aşamalarından yalnızca birisi mi yoksa kalıcı mı? Ben de bu söz üzerine dördüncü bölümün(72. sayı) başında giriştiğim önsözü tamamlamak istiyorum. Kısaca toparlamam gerekirse: bu günkü sakatlık deneyimimiz kapitalizmin yükselişiyle paralel ilerleyen bir modernleşme süreci içinde şekillendi. İnsanoğlu 18. Yüzyıldan itibaren üretim araçlarının hızlı gelişimine eşlik eden ve gittikçe karmaşıklaşan üretim ilişkilerine şahitlik etti. Patlayan nüfus artışı komplike bir kentsel yaşamı ve toplumsal sistemi mümkün kıldı. Bugün sakatlık adına deneyimlediğimiz her şeyin oluşum ve gelişiminin izlerini modernleşme tarihi boyunca sürebiliriz.

Peter'in farklılıklara ilişkin sorusuna da gelişkin ve bütüncül bir tarihsel perspektiften bakarak cevap verebileceğimizi düşünüyorum: farklılıklara ilişkin bu çoğulcu perspektif de kapitalizmin belli bir aşamasının kaçınılmaz bir sonucu. Hardt ve Negri İmparatorluk başlıklı kitaplarında, 'imparatorluk' terimiyle betimledikleri globalleşen sistemin ancak bir çokluk ideolojisiyle var olabileceğini anlatır. Ancak bu çokluk hali ulusal ve uluslar arası, bölgesel ve evrensel olan her şeyi bir araya getirebilir, birbirine entegre ve idare edebilir. Hiç şüphesiz biz kadınlar ve sakatlar, kapitalizmin sebep olduğu ekonomik patlamanın ihtiyaç duyduğu yeni Pazar arayışlarından, dolayısıyla da istihdam imkanlarından faydalanıyoruz. Bugün içermeye (inclusion), diversity (çeşitlilik) en kurumsal şirketlerin, BM gibi uluslar arası kuruluşların trend sözcüklerinden; azınlık grupları için kotalar koymak sık karşılaşılan bir uygulama. Artık eskinin köşeye itelediği farklı kesimler daha görünür, daha anaakım figürlere dönüşüyor: siyahi modeller, queer ikonlar, sakat oyuncak bebekler... Sistem her şeyi yutuyor, farklılık ve içermecilik gibi terimleri de yapıp ettiğini meşrulaştırmak, kavramsallaştırmak için kullanıyor.

Bugün biz sakatlar için dahi, sakat kimliğinin tanımlanmasında ve ifade edilmesinde 'farklılık' vurgusunun çok başat bir rolü var. 'engelli olmak bir yeti farkıdır', 'sakat uzuvlarımız yalnızca farklıdır' vs. Vs. Biz farklı olan ama farklılıklarıyla denk olan sakat bireyler... Neden bugün bu vurguya bu kadar ihtiyaç duyuyoruz? Bugün kendimizi farklılığımız üzerinden tanımlamamızın doğrudan sistemin ihtiyacı olan bir toplumsal formasyonun uzantısı olduğunu söyleyebiliriz. İşi biraz daha ileri götürürsek, farklılık vurgusunun ön plana çıkarılmasının hala bir kategorilendirme işlemi sürdürdüğünü ekleyebiliriz. Halbuki benim ötekilerden farklı olmam, ben olarak beni tanımlamak açısından ne kadar küçük ve anlamsız bir veri. Neden başka bir şeyle değil de farklılığıyla tanımlıyoruz kimliğimizi? Kimliğin asıl işlevi bir bütün olarak bir bireyi gerçekten ve tam anlamıyla tanımlamak değil; onun sistem karşısındaki konumunu belirtmektir. O halde sistemle derdi olan benim gibi sakatlar açısından sakatlığın bir farklılık olduğuna dair vurgunun da eleştirel bir şekilde kabul edilmesi, bu vurgunun sistemle ilişkisinin sorunsallaştırılması gerekiyor.

Bugün anaakımlaşan sakat figürler, kamasallaşan sakatlık deneyimleri, teknolojinin sağladığı kolaylıklar sakatların kurtuluşunun ehlileştirilmiş kapitalizmden geçtiği duygusunu köklüyor. Burada temkinli olunması gereken birkaç nokta var. Her şeyden önce kapitalizmin sakatlığın yalnız en iyi değil en kötü deneyimlerinin de sorumlusu olduğunu hatırlamak gerek. Sakatlığın bir eksiklik olarak deneyimlenmesi ancak rekabetçi bir sosyal yapı içinde mümkün

olabilir. Kapitalizmin rekabetçi yapısı bizi önce sakatlıyor sonra da 'acıklı halimize' kendince çözümler getiriyor.

Ve bir adım daha: sisteme inandırmanın yolu önce ilerlemeci bir tarih anlayışını kabul ettirmekten geçiyor. Biz tarihte ucubelerin en ucubesi olduğumuza inanan sakatlar elimizdekine sıkıca sarılmak istiyoruz. Halbuki bütün bu seri boyunca bunun tam aksini gördük: belki de tarihin bir noktasında sakat bir atamız bizden daha entegre, organik bir hayat sürmüştü.

Selina Mills tarihte benzerlerini bulmanın kimlik oluşumu açısından öneminden bahsetmişti. Biz de burada tarihin bize alternatiflerin, başka ihtimallerin var olduğunu gösterdiğini söyleyerek bitirelim.

OKURKEN GÜLMekten YERKEN LEZZETTEN KİŞNETECEK BİR TARİF

Gülcan Altun

guleycane@gmail.com

Sayı: 78, Ağustos 2020

Vişne vişne ye ye kişne !

Nispeten rüzgarla serinleyen bir ağustos akşamından merhaba sevgili okuyucu. Bu ay çok bilinen bir duvar yazısı ile selamlıyorum sizleri.

Yeni sayı için hangi filmi değerlendirebilirim acaba diye GETEM'e göz atmayı düşünürken aslında hiç de film yazmak istemediğimi fark ettim. Diğer yazar arkadaşlarım gibi güncel gelişmeleri ya da engelli mücadelesi durumlarını nitelikli bir şekilde satırlara dökemediğimden güzel bir tarif bulmak için hafızamı zorluyordum. Balkonda annemle çay içerken aklıma gelen bir olayla sıırıtmaya başladım ve hemen yazacağım şeyin kararını verdim.

Olay mahalli bizim evin balkonu, zamanı ise geçtiğimiz Kurban Bayramının arife günü. Ben mutfağı toparlarken komşu kadınlar apartmanı temizlemek için toplanmışlar ve annemi de çağırdılar. Mutfağı toplama işim bittikten sonra pratik süpürge ile önce mutfağı ve sonra koridor ile salonu da süpürdüm ve kahvaltı döküntüleri içeriye gelmesin ve hem de annem eve geldikten sonra bir de onunla uğraşmasın diye balkonu da süpüreyim dedim. Demez olaydım.

Benim pis bir özelliğim vardır. Evi süpürüp silerken en uyuz olduğum şey elime ayağıma dolanan ufak tefek eşyalardır. Bu sebeple çocukluğumdan beri tüm bu şeyleri önce ortadan kaldırıyorum. Balkonda da öyle yapayım dedim. Masayı çektim. Sandalyeleri balkon demirlerine kaldırmaya davrandım. Bu arada annemin eski bilgisayar masamın söktüğü klavye bölümünü balkonun köşesine koyduğunu fark ettim. Sandalyeyi koyabilmek için onu masanın üstüne alayım dedim. Çekiyorum çekiyorum tahta gelmiyor. "Allah Allah" dedim "bu ne ağır şey." "Annem bunu niye böyle koymuş ki" diye de söyleniyorum içimden. "Birinin kafasına falan düşecek göreceğ gününü" diyorum kendi kendime. Hırsıyla bir kere daha çektim ve "şangır" diye bir ses geldi. "Aha" dedim. Tahtanın üstünde saksı çiçeği olduğunu ve onun kırıldığını düşündüm. Hiç istifimi bozmadan tahtayı masanın üstüne

koydum ve elime gelecek toprak beklentisi ile eğildim. Bir de ne göreyim? Elime gelen şey dağılmış saksı içindeki toprak değil, parçalanmış cam içindeki vişne reçeli. Mooors oldum resmen. Mor da güzel bir renktir.

Bin bir emekle uğraştığım, tek tek elcağzlarımla çekirdeklerini ayıkladığım caanım vişne reçeli puç oldu, gitti. Benim balkonda debelendiğimi gören annem dikkat et orada vişne reçeli var diye uyardı. Artık çok geç dedim ve annem de şok. Bana söylene söylene geldi ama artık yapılabilecek bir şey yoktu.

İşte bunun kuyruk acısı ile size bu ay vişne reçelinin yapımı hakkında bilgi vereceğim. Ne de olsa ben bu kış daha yoğun olmak üzere bir ömür boyu annemden bu olayın başıma kakılmasını duyacağım. Dergi sayfalarında da yerini bulsun ki tarihte silinmez bir yaprak olarak da kalabilsin. Üstelik bu tarif çok güzel. Hem lezzetli hem de reçelin çok kaynayıp artık kahverengi bir görünüm alması hoş karşılanmadığından kıpkırmızı bir sunumla beğeni kazanabilirsiniz. Tarifi biz bir dönem yemek kursuna gitmiş olan yengemden aldık.

Her zamanki gibi hayli uzattığım gevezelik faslından sonra tarifi incelemeye geçeyim. Öncelikle vişnelerinizi temiz bir yıkayın ve saplarını ayıklayın. Ardından çekirdeklerini çıkarma faslına geçin. Kimileri çekirdeklerini ayıklamadan da reçel yapıyor ama bunun yerken sıkıntı çıkardığı söyleniyor. Hiç deneyimlemedim ama bence de öyledir. Çekirdek ayıklama için tercihan filkete ya da çatal iğne denilebilir kullanmak pratik oluyor. Tıg ya da çay kaşığı arkasıyla da bu işi yapabilirsiniz.

Bize verilen tarifte bir kilogram vişneye bir kilogramdan bir su bardağı daha fazla şeker kullanılıyor. Daha önce yazdığım tariflerden annemin ölçülerde şekerden çaldığını çok kez söylemiştim. Bu işi reçelde de yapıyor. Zira bizler artık alıştık ve fazla şeker tadı baydırıyor. Biz hemen hemen üç kilogram vişne için iki kilogram şeker katıyoruz ve bize yetiyor.

Çekirdeklerini çıkardığımız vişneleri tencereye koyun ve ocağa yerleştirip altını yakın. Bu arada çekirdekleri ayıklarken vişnenin suyu akacaktır, bu akan suyu vişne taneleri ile birlikte kaynatabilirsiniz. Kaynamaya çıktığı zaman saatinize bakın ve tam yedi dakika kaynadıktan sonra üzerine şekeri ilave edin ve on dakika daha kaynatın. Bir çay kaşığı kadar da limontuzu koyun ki reçeliniz kıvam kazansın. Bunu da şekeri ilave ettikten beş altı dakika sonra ekleyebilirsiniz. Ardından soğuyunca genişçe bir kaba alıp güneşlenmeye bırakın. Kabın üzerini koyu renk bir tülbent ile kapatırsanız tozdan ve haşerelerden korumuş

olursunuz. Tlbendin koyu renk olmasının sebebi ise güneş ışını içine çekme özelliğini kullanmak içindir.

Birkaç gün güneşte bekletip yoğunlaştırdıktan sonra tüketmeye başlayabilirsiniz. Eğer reçelinizi kış için yapacaksanız vakumlayabilir ve bu sayede daha güvenli bir saklama elde etmiş olursunuz. Şöyle ki gneşlendirdikten sonra tekrar tencereye alın ve bir taşım kaynatın reçelinizi. Fazla kaynatmayın ki rengi kahverengiye dönmesin. Sonra sıcak sıcak kavanoza koyun, sıfır kapak ile kapatıp ters çevirin ve bir gece öyle bekletin. Böylece uzun süre güvenle saklayabilirsiniz. Ha bu arada gneşlendirirken dikkat edin ve ev halkını sık sık uyarın ki benim gibi bir çuval inciri berbat etmesinler.

İşte böyle sevgili okuyucu, çocukluğumda yemem diye burun kıvrıp kafa çevirdiğim ama şimdi urun urun arandığım bir tat hakkında yazdım size. Dilerim dener ve beğenirsiniz. Bu arada laf aramızda puç ettiğim vişne reçeli vardı ya harbi çok güzel olmuştu. Ha size bir sır daha. Aslında bütün suç annemin. Niye mi? Önce kavanozlayıp kilere koymuş. Sonra hadi bir gün daha dursun deyip balkona çıkarmış. Senin ne işine değil mi ya? Dursun işte kilerde. Neyse. Hadi size afiyet olsun.

6. BEYAZ BASTON VE ERİŞİLEBİLİRLİK FESTİVALİNDEN İZLENİMLER 10

6. Beyaz Baston ve Erişilebilirlik Festivali Gönüllüleri
Sayı: 78, Ağustos 2020

Festivalde cumartesi günü tam gün boyunca yemek standında görev aldım. Gün boyunca pek çok konuda hayatımda ilkler yaşadığımı söyleyebilirim. Sonrasında da hem benimle birlikte görev alan arkadaşım ile hem de festivale katılmayan arkadaşlarım ve Adana'daki ailemle festival hakkında konuşurken düşünce ve kazanımlarımı yeniden değerlendirme imkanı buldum.

Hayatım boyunca hiçbir engelli ile birebir iletişim halinde olmadan 24 sene geçirmişim. Meğer toplumda kendilerinden men edilen her türlü haklardan faydalanmalarının destekçisi olduğum bir kesimi hiç tanımamışım. “Görme engelli” veya “kör” diyerek aslında insanları kafamdaki toplumsal olarak yaratılmış bazı kalıplardan hiç dışarıya çıkarmamışım. Onları onlar yapan özelliklerinin tek bir ifade ile sınırlandıramayacağımı, Dilek, Çiğdem... gibi isimlerinin ardında yatan koskoca benlikler ve yaşanmışlıklar olduğunu fark ettim.

Çocukluğumdan beri televizyonlarda gördüğüm “başarılı bir körün hikayesi” başlıklı haberlerin olağandışı olduğu için televizyonlarda yer ettiğini düşünürdüm. Boğaziçi Üniversitesi'nde kör bir hocam olması da bu büyük başarı hikayelerinden biri olarak gelmişti bana. Fakat tesadüf eseri o stantta görevli olduğum için tanıştığım Galatasaray Üniversitesi mezunu Çiğdem Abla ile birlikte aslında görmemenin engel olmadığını, büyük başarı hikayelerinin görme engelliler arasında da rahatlıkla rastlanabilen, olağan bir fenomen olduğunu; hayatta bir yerlere gelebilmek için gerekli ön şartın bütün bedensel fonksiyonlarının yerine getirilmesi olmadığını gördüm.

Gören bir bireyin bir kör ile evliliğine radikal bir karar olarak bakarken 2 çocuklu bir aile ile tanıştım. Başka bir örnekte ise görsel bir sanat olan origami yapabilmek için aslında görme duyusuna ihtiyaç olmadığına şahit oldum. Bisiklete binebilmek görme engellilerin asla yapamayacağı bir spor diye düşünüp buna üzülürken, “Eşpedal” ile birlikte büyük sorunlara ne kadar basit ve pratik çözümler getirebileceğimizi gördüm.

Festivalin bana kazandırdığı fakat festival ile ilgili olmayan bir kazanımım da var. Bu dersin müfredatının okuma paketini okuyarak, sınıfta öğretmeni dinleyerek veya arkadaşlar arasında tartışarak hazırlanamayacağının; bireysel temasların ve deneyimlerin farkındalık kavramını asıl olarak sağlayabilecek, içine doğduğumuz ve bizden yüzyıllar önce yine insan

eli ile yaratılmış kalıplardan kurtulmamızı sağlayacak en önemli öncül olduğunu düşünüyorum.

Beyaz Baston Festivali'nin ilk güney kapıdan güney meydana olan başlangıç yürüyüşüne yetişemesem de stantları görüp inceleme fırsatım oldu. İlk olarak hatırı sayılır bir kalabalık olduğunu düşünüyorum. Gelip geçerken gören kişiler de olsa bayağı bir kişi burada ne var merakıyla stantlara gelip acaba neleri gösteriyorlar ve ne yapıyorlar? diye sordular. Dolayısıyla festivali, stantlarda ne olup bittiğini gören kişi sayısı fazlalaştı. Bunun dışında gözlemediğim kadarıyla tamir standı ilgi çekiciydi. Oradaki çeşitli aletlerin gösterilmesi, nasıl kullanıldıklarının sunulması önemliydi. Yine yemek standı, bu aletlerin engelliler tarafından nasıl kullanıldığının gösterilmesi ve oradaki ortaklaşa çalışma güzeldi. Son olarak benim için bu festival gayet renkli ve tatmin ediciydi.

6. Beyaz Baston ve Erişilebilirlik Festivalinde ilk kez görev alma şansım oldu. Cuma günü öğleden sonra 4 saat yemek standında bulundum. Dilek abla ve Melike ablanın yemek yapmasına yardım ettik ve kedileri stanttan uzak tutmaya çalıştık. Bulduğum 4 saat boyunca saatin nasıl geçtiğini anlayamadım. Çok kalabalık, neşeli ve heyecanlı bir ortam vardı. Açıkçası bu kadar kalabalık olmasını beklemiyordum. Hem katılımcılar hem de festivalde stant açan kurumların kalabalığı etkileyiciydi. Festival boyunca çeşitli etkinlikler de yapıldı, şarkılar söylendi. Diğer stantları gezme fırsatı da yakaladım Melike abla sayesinde. Benden onu stantlara götürmemi istedi ve beraber stantları dolaştık. Hemen hemen bütün stantları gezdik. Spor standında fiziksel engelli iki bireyin nasıl spor yaptığına, antrenmanlarına ve yarışlarına dair bilgiler edindik. Müzik enstrümanlarının sergilendiği stant da hoşuma gitti. Yaptıkları minyatür müzik aletlerinin üstüne QR kod koyarak enstrüman hakkında bilgiye ve nasıl bir sese sahip olduğuna kolayca ulaşılabilirdi. Bir diğer stantta görme engelli bireyler için yapılmış satranç ve tavlalar da ilgimi çekti. Sıraların ve satırların kabartılması ve Braille alfabesiyle belirtilmesi oyunların oynanmasını kolaylaştırmıştı.

Bunların dışında birçok stant vardı. Biri de benim yardım etmekte olduğum yemek standı. Yemeklerin hepsini Dilek abla ve Melek abla yaptı. Biz sadece paketleri bulmakta, açmakta ve eğer bizden bir şey isterlerse onlara vererek yardımda bulunduk. Çok lezzetli yemekler yaptılar. Katılımcılar da çok beğendi. Ben şahsi olarak bu festivalde olmaktan çok mutluydum. Yeni insanlar tanıdım. Hem eğlendim hem öğrendim. Umarım sonraki festivallere de katılma şansı yakalarım.

Yıllardır katılmak istediğim fakat kimi zaman haberim olmadığından kimi zaman ise vaktim olmadığından katılamadığım bu festivale bu sene görevli olarak katılmak benim için büyük bir zevkti.

Bu festival bana çok şey öğretti. Örneğin normalde görme engelli biri bana yol sorduğunda ona yardımcı olmak için onu kendim gideceği yere kadar götürmek isterdim. Fakat bu festival sırasında anladım ki görme engelli insanlar her zaman onların kollarına girip gidecekleri yere götürmemizi istemeyebilirler, yalnızca tarif ettiğim durumlarda bile gayet rahat gidecekleri yeri bulabilirler. Yani insanlar bizden yardım istemeden yardım etmememiz gerekiyormuş. Bu festivalde görme engelli insanların yemek yaptığını, oynadıkları oyunları gördüm. Mesela bir görme engelli tıpkı gören bir insan gibi satranç oynayabiliyor hatta kendi buldukları golbol diye bir oyun bile var. Kendi çalıştığım EEEH Dergi standındaki Meral Hanım ve Burak Bey'e kafamdaki birçok soruyu sordum ve onlar da sabırla cevapladılar. Demem o ki bu festivalde yardımlaşarak ve birbirimizi anlayarak çok rahat bir şekilde yaşayabileceğimizi ve eşit fırsatlar sunulduğu takdirde engellerin sadece kafalarda olduğu klişesini çok daha iyi anladım. Bundan sonra elimden geldiğince bunu yayacak ve bu farkındalık ile yaşayacağım.

Bunun dışında söylemek istediğim olumsuz bir şey de var. Ben 3 yıl kadar önce GETEM'de gönüllü okuyucuydum ve bu vesile ile her hafta GETEM'e gelirdim ama bu festivalden haberim, festival gerçekleşikten sonra olmuştu. Festivalin duyurulması noktasında eksiklikler olduğunu hocamızda söylemişti ve bence GETEM'de gönüllü okuyucu olan bir insanın bile festivalden haberinin olmaması bunun bir kanıtı. Örneğin unibogazici Instagram hesabı bu festivali günler öncesinden sayfasında yayınlatabilirdi, birçok festival

için uygulanan bir şey bu. Festival günleri hem bir gönüllü hem bir katılımcı için harika geçiyor, sistem çok güzel kurulmuş durumda bence bu yüzden önümüzdeki sene festivalin duyurulması noktasında daha fazla çaba harcanabilir.

Son olarak bize böyle bir fırsat sunduğunuz için çok teşekkür ediyorum. Devamının olması dileğiyle; çünkü “Her yıl Ekim'de, Boğaziçi'nde, festival, festival, festival...”

6. Beyaz Baston ve Erişilebilirlik festivalinde cuma günü Braille ve dokunarak okuma yazma standında tam gün görev aldım. Öncelikle şunu söylemeliyim ki bu festivalde görev almak benim için ders gereği bir şey değildi, gerçekten orada bulunmak ve gönüllü olmak istedim. Günlerdir bu festivali bekledim, çok heyecanlıydım. Festival günü geldiğinde ilk önce standımızın asıl sahipleri Demet abla ve Mustafa abiyle tanıştım, dünya iyisi insanlarla. Bana braille alfabesini, daktilo kullanmayı, dokunarak okuyabilmeyi anlattılar ve ben inanılmaz hızlı bir şekilde öğrendim kendim bile çok şaşırdım buna. Standımıza çok talep oldu gün boyu. Liseli öğrenciler daktiloda isim yazmak istediler genelde. Onlarla ilgilenmek bana çok keyif verdi. Bunun haricinde standı gelen görmeyen arkadaşlar da çok fazlaydı. Kimisi alfabeyi daha bilmiyordu kimisi biliyordu, kimisi de bu konuda bizden yardım istediler. Bir tane aile gelmişti, anne baba ve görmeyen kızları vardı. Annesi ve babanın kızları için çabasını gördüm orada. Oraya gelerek hem kızlarının psikolojisini anlamaya çalışıyorlardı hem de kızlarına kendisi gibi olan birçok insan olduğunu göstermeye çalışıyorlardı.

Orada benim için görmek ya da görmemek önemini yitirdi. Hepimiz o kadar uyumluyduk ki ,asıl engelin kendi ön yargılarımız olduğunu anladım. Sanki kocaman bir aile olduk orada. Herkes mutluydu, güler yüzlüydü, birbirine sevgiyle bakıyordu. Benim için unutamayacağım bir gün oldu. Akşam olup eve dönerken içimde kocaman bir huzur vardı.

Umarım her geçen yıl daha da büyür bu festival ve ben de yine görevli olurum. Ve umarım herkes için "eşit, erişilebilir, engelsiz" bir hayat olur.